

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

پایش هفتگی تحوالات نفت ۶۶

شماره ۶۶ / هفته سوم / آبان ماه ۱۴۰۲

پژوهشکده اقتصاد انرژی

● رویترز: ممکن است قیمت نفت با هزینه های بالاتر و شرایط اقتصادی متغیر، کاهش یابد

● افزایش محتاطانه قیمت نفت توسط تولیدکنندگان عمده پس از بروز تنش در خاورمیانه

● علیرغم تقویت عوامل بنیادی بازار، روند رشد قیمت نفت پس از تنش های خاورمیانه معکوس بوده است

● اکنومیست رکورد جدیدی را برای تقاضای سوخت های فسیلی در سال ۲۰۲۴ پیش بینی کرد

● ادغام شرکت های بزرگ، پیش بینی های جدیدی را در مورد وضعیت تقاضای نفت در جهان رقم زده است

● برخی تحلیل ها نشان می دهد که آمریکا به دنبال اعمال تحریم های شدیدتر بر صادرات نفت و گاز ایران است

● آیا تنش های خاورمیانه باعث خواهد شد عربستان سعودی سیاست نفتی خود را تغییر دهد؟

● نرخ رشد بازار جهانی کربن با ۵ درصد افزایش نسبت به سال گذشته، به ۸۰۰ میلیارد دلار رسید

● شرکت های نفتی بزرگ در برابر گذار انرژی تاب آوری یکسانی ندارند

● توسعه راکتورهای کوچک آمریکایی، با چالش کاهش قیمت سهام دست و پنجه نرم می کند

تغییرات هفتگی نفت خام های شاخص (دلار در بشکه)

تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	برنت موعدهار	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	وست تگزاس	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	سبداوپک	هفته
-۸,۱	۸۷,۲۲	-۶,۳	۸۵,۴۷	-۵,۰	۹۱,۳۷	هفته منتهی به ۶ اکتبر ۲۰۲۳
۰,۶	۸۷,۷	-۰,۱	۸۵,۴	-۱,۱	۹۰,۳۵	هفته منتهی به ۱۳ اکتبر ۲۰۲۳
۳,۹	۹۱,۱۲	۲,۷	۸۷,۷۱	۴,۰	۹۳,۹۴	هفته منتهی به ۲۰ اکتبر ۲۰۲۳
-۲,۰	۸۹,۲۹	-۳,۵	۸۴,۶۷	-۲,۱	۹۱,۹۴	هفته منتهی به ۲۷ اکتبر ۲۰۲۳
-۳,۴	۸۶,۲۵	-۳,۹	۸۱,۳۵	-۲,۴	۸۹,۷۲	هفته منتهی به ۳ نوامبر ۲۰۲۳
-۵,۴	۸۱,۵۵	-۵,۰	۷۷,۲۴	-۴,۵	۸۵,۷۱	هفته منتهی به ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳

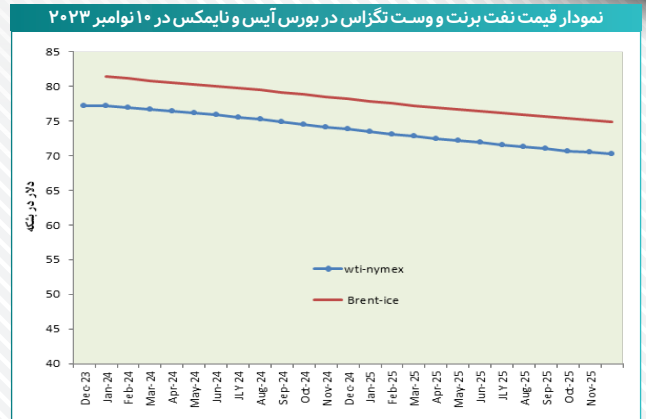
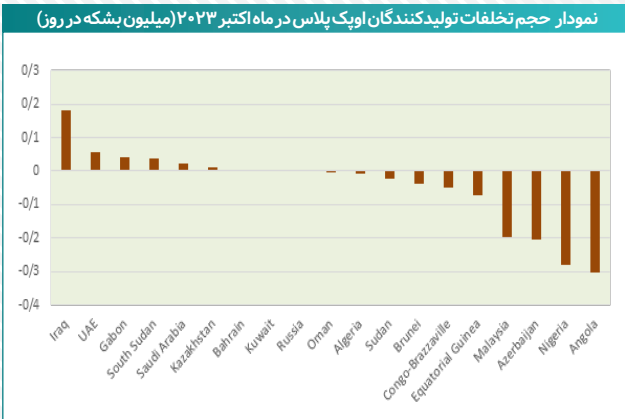
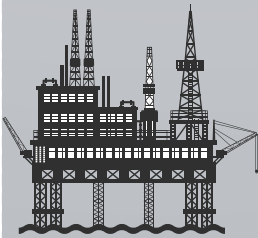

بررسی وضعیت اقتصادی چین و چشم انداز تقاضای این کشور در فصل چهارم ۲۰۲۳ و سال ۲۰۲۴

تحولات بازار نفت در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳

بررسی اثرگذاری کاهش داوطلبانه عربستان بر بازار نفت در ماه های ژوئیه و آگوست و چشم انداز آن

لزوم سرمایه گذاری در فناوری های گذار انرژی برای تحقق اولویت های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی

اقتصاد نفت

صرفه جویی در گاز و انرژی است. بر اساس این گزارش، افزایش ظرفیت انرژی های تجدیدپذیر در سال جاری به رکورد ۴۰۰ گیگاوات (گیگاوات) رسیده و در سال ۲۰۲۴ به افزایش خود ادامه خواهد داد. اوپک در آخرین گزارش ماهانه خود در اوایل اکتبر اعلام کرد که تقاضای جهانی نفت قرار است در سال جاری ۲٫۴ میلیون بشکه در روز افزایش یابد و به رکورد جدیدی برسد و در سال ۲۰۲۴، در بحبوحه بهبود اقتصاد چین ۲٫۲ میلیون بشکه دیگر در روز افزایش یابد. اوپک خاطرنشان کرد: تقاضای جهانی نفت قرار است به میانگین رکورد ۱۰۲٫۱ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۳ برسد که ناشی از افزایش تقاضای ۲٫۳ میلیون بشکه در روز در منطقه غیر OECD است. آژانس بین المللی انرژی (IEA) در اوایل سال جاری اعلام کرد که انتظار می رود تقاضای زغال سنگ در سطح جهان نیز در سال جاری در سطوح بی سابقه ای باقی بماند. همین آژانس در هفته جاری پیش بینی خود را تکرار کرد که تقاضای جهانی برای نفت، گاز طبیعی و زغال سنگ تا قبل از سال ۲۰۳۰ به اوج خود می رسد، که این امر زمینه افزایش سرمایه گذاری در سوخت های فسیلی را تضعیف می کند.

اکونومیست رکورد جدیدی را برای تقاضای سوخت های فسیلی در سال ۲۰۲۴ پیش بینی کرد

گزارش جدیدی از واحد اطلاعات اکونومیست پیش بینی می کند که مصرف جهانی انرژی ۱٫۸ درصد در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته و رکورد جدیدی را به ثبت برساند. با وجود قیمت های بالا و اختلالات عرضه، این گزارش نشان می دهد که تقاضای نفت خام و گاز طبیعی در سال ۲۰۲۴ افزایش خواهد یافت. همچنین انتظار می رود تقاضا برای انرژی های تجدیدپذیر در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته و به ۱۱ درصد برسد.

واحد اطلاعات اکونومیست در گزارش جدید خود اعلام کرد مصرف جهانی انرژی و سوخت های فسیلی به علت تقاضای بالای کشورهای آسیایی به رکورد جدیدی برسد. بر اساس این گزارش، انتظار می رود تقاضای نفت به تنهایی در سال آینده ۱٫۷ درصد افزایش یابد. تقاضا برای گاز طبیعی نیز با رشد ۲٫۲ درصدی به پیشتازی آسیا و خاورمیانه مشخص شده است، در حالی که اروپا همچنان شاهد کاهش تقاضا خواهد بود زیرا به دنبال

ادغام شرکت های بزرگ، پیش بینی های جدیدی را در مورد وضعیت تقاضای نفت در جهان رقم زده است

است. این کشورها علاقه دارند که زندگی نسبتاً بهتری را برای جمعیت انبوه خود فراهم کنند. بر اساس داده های مربوط به مصرف نفت در هر دو کشور، این تعهد به جای کاهش نرخ تقاضای نفت، به رشد نیاز دارد، این افزایش حتی در مورد بادی، خورشیدی و برق های الکتریکی، چین که بزرگترین بازار جهانی است نیز صدق میکند. در واقع، شرکت های معظم نفتی و اوپک، در ادامه استفاده جهان از نفت و گاز تا زمانی که ممکن است، منافع خاصی دارند. با این حال، برای آنها مهم تر است که تا آنجا که می توانند، خود را زنده نگه دارند، حتی اگر این امر مستلزم دور شدن از نفت باشد. این همان کاری است که شرکت های معظم اروپایی انجام دادند: آنها میلیاردها دلار در یک محور دور از نفت و گاز و به سمت باد، خورشیدی، شارژ EV و هیدروژن سرمایه گذاری کردند. پیش بینی آژانس بین المللی انرژی برای اوج تقاضای نفت به سه چیز بستگی دارد: (۱) رشد عظیم تاسیسات خورشیدی، که آژانس بین المللی انرژی معتقد است طی شش سال آینده اتفاق خواهد افتاد؛ (۲) افزایش فروش خودروهای برقی؛ (۳) ادامه سیاست های دولت در جهت گذار از نفت، گاز و زغال سنگ. از این میان حداکثر تا چند سال آینده، تنها مورد سوم قطعی است؛ دو مورد دیگر یعنی خودروی برقی و انرژی خورشیدی عملکرد خوبی ندارند. اخیراً یک تامین کننده اصلی اینورتر در بازار اروپا، SolarEdge، بیان کرده که تقاضا برای تاسیسات خورشیدی کاهش می یابد و شرکت های برق بادی به دلیل هزینه های گزاف پروژه ها را لغو می کنند. به نظر می رسد تنها راهی که می تواند سبب کاهش در رشد تقاضای نفت شود این است که دولت ها مصرف کمتر را اجباری کنند. درست مثل کاری که سال گذشته در اروپا با گاز انجام دادند.

درست در زمانی که اکسون، خیر خرید شرکت منابع طبیعی پائونیر را اعلام کرد، آژانس بین المللی انرژی چشم انداز انرژی جهان را منتشر کرد. در این گزارش آمده بود که آژانس بین المللی انرژی انتظار دارد تقاضای نفت، گاز و زغال سنگ قبل از سال ۲۰۳۰ به اوج خود برسد. انتشار این گزارش با واکنش سریع و منفی اوپک همراه شد که اظهار داشت آژانس بین المللی انرژی، اساساً به جای یک مرکز پیش بینی و مشاور، تبدیل به بخشی از تشکیلات سیاسی شده است. چند روز بعد، شورون همان کاری را انجام داد که برخی از تحلیلگران انتظار داشتند: با خرید برنامه ریزی شده هس، سعی کرد با اکسون همگام شود. پس از آن بحث در مورد معاملات بزرگتر شروع شد. اوپک اظهار کرد که این قراردادها ثابت می کند که تقاضای نفت انعطاف پذیر است. این در حالی است که آژانس بین المللی انرژی به سرمایه گذاران گفته است که در این زمینه سرمایه گذاری نکنند زیرا چشم انداز آینده نفت بسیار نامشخص تر شده است. از زمانی که جهان شروع به استفاده از نفت کرده است، تقاضای جهانی نفت در حال رشد بوده است. گاهی اوقات افت در نرخ رشد وجود داشته، اما خود رشد غیرقابل اجتناب بوده است. مهمتر از آن اینکه، سرمایه گذاری های هنگفت در انرژی کم کربن در یک دهه گذشته یا بیشتر، در این روند تأثیری نداشته است. کافی است نگاهی به آلمان بیندازیم تا ببینیم سیاست های گذار بر مصرف نفت و گاز چه تاثیری داشته است. آلمان یکی از کشورهایی است تولید انرژی در آن بادی و خورشیدی شده است. آلمان در اوایل سال جاری، آخرین نیروگاه های هسته ای خود را تعطیل کرد. اندکی بعد، مجبور شد نیروگاه های زغال سنگ و یک معدن زغال سنگ را برای تامین آنها بازگشایی کند، که باعث شد یک مزرعه بادی برچیده شود تا راه باز شود. چین و هند هم دو نمونه برجسته از این هستند که چگونه بهبود استانداردهای زندگی منجر به افزایش تقاضای انرژی، به ویژه تقاضای نفت و گاز در آنها شده

تحولات بازار نفت

رویترز: ممکن است قیمت نفت با هزینه های بالاتر و شرایط اقتصادی متغیر، کاهش یابد

پایان فصل رانندگی در ایالات متحده، همه چیز شروع به تغییر کرده است، که به معنای کاهش تقاضا برای بنزین و کاهش قیمت نفت خام به محصول است. بلومبرگ هفته گذشته گزارش داد که حاشیه ناخالص پالایش سنگاپور از ابتدای سه ماهه چهارم تا کنون ۵۰ درصد کاهش یافته است و بر اساس داده های رویترز، در ۱۵ اکتبر به ۶٫۸۰ دلار در هر بشکه رسیده است. همه این‌ها نشانه‌هایی هستند مبنی بر اینکه ممکن است به دلیل تجارت فیزیکی کمتر با قیمت های ضعیف تر در راه باشند. در واقع، معیارها پس از افزایش اولیه بعد از وقوع جنگ اسرائیل و غزه کاهش یافته است، زیرا انتظارات برای حل و فصل سریع در میان تلاش‌های دیپلماتیک برای پایان دادن به درگیری قبل از گسترش آن، افزایش می‌یابد. اما این بازار فیزیکی است که اهمیت دارد و سیگنال‌ها در آنجا حتی قوی‌تر به نظر می‌رسند. بر اساس گزارش رویترز، بین ۲۰ تا ۳۰ محموله نفت خام نیجریه به همراه شش یا هفت محموله نفت خام آنگولا فروخته نشده است. رویترز در این گزارش اشاره کرده است که معمولاً در این زمان از سال، مقدار محموله های فروخته نشده بسیار کمتر است. در همین حال، سود در ایالات متحده نیز در حال کاهش است که به نظر می‌رسد در حال حاضر تصمیمات مربوط به تولید پالایشگاه‌ها را تحت تاثیر قرار داده است و این علیرغم صادرات قوی نفت خام و سوخت در تابستان امسال است. برخی معتقدند که این نتیجه بیشتر مرتبط با خودروهای برقی است که تقاضا برای بنزین را جایگزین کرده است. احتمالاً تولید محصولات تقطیری توسط پالایشگاه‌ها در حال افزایش است؛ موجودی ذخایر میان تقطیرها در سراسر جهان، به ویژه در ایالات متحده، به شدت محدود شده است و آنها به دلیل کاهش مارجین‌های سوددهی، نرخ تولید را کاهش می‌دهند. احتمال قیمت نفت سه رقمی هنوز بسیار دور است.

ماه‌هاست که متخصصان در مورد سه رقمی شدن قیمت نفت بحث و گفتگو دارند، با این حال، نمادها از ۱۰۰ دلار فراتر نمی‌رود. یکی از دلایل این مسئله، شرایط اقتصادی است که بر قیمت‌ها اثر می‌گذارد و آنها را از رسیدن به بالای ۱۰۰ دلار باز می‌دارد. دلیل دیگر، هزینه‌های مربوط به حمل و نقل نفت است که افزایش یافته‌اند و تقاضا را کاهش می‌دهند. بلومبرگ در ابتدای این ماه گزارش داد که نرخ حمل و نقل در ۱۶ مسیر دریایی جهانی از زمان جنگ حماس و اسرائیل ۵۰٪ افزایش یافته است. این داده‌ها از بورس بالتیک گرفته شده و مربوط به بازه زمانی بین ۹ تا ۱۵ اکتبر است. کشتیرانی از نظر تاریخی از آشفستگی‌های ژئوپلیتیک سود برده است. تأمین انرژی اولین چیزی است که هنگام شروع جنگ‌ها و تنش‌ها در ذهن معامله‌گران قرار دارد. «عربستان سعودی و روسیه اعلام کرده‌اند که آماده‌اند تا کاهش تولید خود را تا زمانی که لازم باشد، برای رسیدن به قیمت‌های مورد نظرشان تمدید کنند و برخی دیگر از اعضای اوپک به دلیل مشکل نرخ حمل و نقل، بار کمتری را مشاهده می‌کنند. بر اساس گزارش رویترز، همچنین به نقل از معامله‌گران، بارگیری نفت خام از نیجریه و آنگولا به دلیل تغییرات در نرخ حمل و نقل اخیراً کاهش یافته است؛ در نتیجه، حق بیمه قیمت فیزیکی نفت نسبت به معیارها در حال حاضر بین ۱ تا ۲ دلار در هر بشکه کاهش یافته است.

همچنین بحث کاهش حاشیه سود پالایشی نیز وجود دارد. برای ماه‌ها، پالایشگاه‌ها با توجه به تقاضای قوی و قیمت‌های نه چندان بالای نفت خام، از حاشیه سود بالایی برخوردار بودند. در حال حاضر، با نزدیک شدن به

افزایش محتاطانه قیمت نفت توسط تولیدکنندگان عمده پس از بروز تنش در خاورمیانه

تولید نفت در امارات متحده عربی است. این شرکت با تعهد به کاهش تنها ۱۴۴،۰۰۰ بشکه در روز تا پایان سال ۲۰۲۳، همچنان ظرفیت تولید خود را افزایش می دهد. آخرین بررسی تولید ادنوک، ظرفیت تولید آن را حدود ۴/۶۵ میلیون بشکه در روز نشان می دهد. قیمت موربان، یکی از برندهای معروف نفت در امارات متحده عربی، توسط بورس ICE Futures Abu Dhabi تعیین می شود. در ماه نوامبر، قیمت OSP به ۹۳/۹۲ دلار بر بشکه رسید که در مقایسه با ماه قبل تقریباً ۷ دلار بر بشکه افزایش یافت و میانگین ماهانه نقدی دویی در ماه سپتامبر، با حدود ۰/۷۳ دلار بر بشکه افزایش داد. با توجه به این موضوعات، می توان نتیجه گرفت که ادنوک یکی از برندهای موفق در زمینه تولید نفت است. با افزایش ظرفیت تولید و تلاش برای حفظ قیمت مناسب، ادنوک توانسته است در بازار نفت جهانی جای خود را پیدا کند. عراق طی سال های گذشته سیاست قیمت گذاری مستقلى را حفظ کرده است که گاهاً با حرکات آرامکو سعودی در تضاد بوده است. برای نوامبر ۲۰۲۳ نیز، شرکت دولتی بازاریابی نفت عراق Somo تصمیم گرفت قیمت فرمول را در آسیا افزایش دهد و به ترتیب ۰/۳۰ و ۰/۲۰ دلار در هر بشکه نفت بصره مدیوم و سنگین بصره را افزایش دهد. به پیشنهاد آرامکو عربستان، صادرات دریایی عراق در ماه های گذشته نسبتاً ثابت بوده است و به طور متوسط حدود ۳/۴۵ میلیون بشکه در روز بدون احتساب مناطق کردنشین که هنوز بسته هستند، بوده است. شرکت ملی نفت ایران قیمت رسمی فروش نفت خام سبک خود را برای خریداران آسیایی ۰/۳۵ دلار به ازای هر بشکه افزایش داد که ۵ سنت کمتر از تغییر آرامکو عربستان سعودی برای عرب لایت است و آن را ۳/۸۵ دلار در هر بشکه نسبت به عمان/دبی قرار داد. شرکت ملی نفت کویت KPC مستقیماً تغییر قیمت فرمول آسیایی آرامکوی عربستان را برای نفت متوسط عرب منعکس کرد و نوامبر صادرات نفت کویت را بدون تغییر در قیمت ۳/۰۵ دلار در هر بشکه به عمان/دبی نگه داشت.

تنش ها در خاورمیانه درست زمانی تشدید شد که قیمت نفت به قلمروی بالقوه خطرناک برای بازیگران اصلی اوپک پلاس مانند عربستان سعودی کاهش یافت. قبل از ۷ اکتبر، شاخص قیمت نفت خام دبی به ۸۵ دلار در هر بشکه رسید، یعنی مرز شکست مالی برای ریاض و احساس می شد که فروش اوراق قرضه در اوایل ماه می تواند کاهش تولید داوطلبانه عربستان سعودی و روسیه را از بین ببرد. در نیمه دوم اکتبر، قیمت نفت به لغو تحریم های ونزوئلا، افزایش موجودی نفت خام آمریکا و ضعف تدریجی سود پالایش نفت بی توجهی نشان داده است و این انعطاف پذیری، در استراتژی قیمت گذاری خاورمیانه نفوذ کرده که در طول سال ۲۰۲۳، تمایل ثابتی برای افزایش تدریجی داشته است. به دلیل حاشیه سود قوی در پالایشگاه ها در ماه سپتامبر و برگشتی تندتر که باعث افزایش ۵۵ سنتی دیگر در هر بشکه نسبت به میانگین ماه قبلی یعنی ماه آگوست و به میزان ۲/۴۰ دلار در بشکه رسید، شرکت ملی نفت عربستان، آرامکو، این امتیاز را داشت که قیمت های فرمولی خود را افزایش دهد. در منطقه آسیا، بازار اصلی صادرات آرامکو، شرکت ملی نفت عربستان تنها قیمت OSPs نفت سبک عرب و نفت فوق سبک عرب را به ترتیب با افزایش ۴۰ و ۵۰ سنت در بشکه افزایش داد. چین به تازگی شروع به خرید حجم بالایی از نفت عربستان کرده است و یک افزایش قیمت OSPs قوی می توانست پالایشگران چینی را هراسان کند. آرامکو عربستان همچنین باید هزینه های حمل و نقل افزایشی را نیز نظارت کند. افزایش هزینه های حمل و نقل کشتی های VLCC به پایان رسیده است و قیمت تحویل نفت عربستان به چین دوباره زیر آستانه ۲ دلار در بشکه رسید، اما هیچ کاهش مشابهی در بازار Suezmax رخ نداده، و هزینه ها نسبت به یک ماه قبل تا ۲۵٪ افزایش یافته و به میزان ۴/۹۰ دلار در بشکه رسیده است. شرکت ادنوک از برندهای معتبر در زمینه

علیرغم تقویت عوامل بنیادی بازار، روند رشد قیمت نفت پس از تنش های خاورمیانه معکوس بوده است.

و به ۲۲۳/۹۰ میلیون بشکه رسید و در نتیجه مازاد بر میانگین پنج ساله را به ۰/۴۰ میلیون بشکه کاهش داد. تقاضای ضمنی به طور قابل توجهی افزایش یافت و تقاضای کل با ۲/۲۳۱ میلیون بشکه در روز، به ۲۱/۸۹۷ میلیون بشکه در روز رسید و تقاضای بنزین با افزایش ۳۶۲ هزار بشکه در روز، به ۸/۹۴۳ میلیون بشکه در روز رسید. تقاضای بنزین در ماه اکتبر تا به امروز به ۸/۷۹۲ میلیون بشکه در روز رسیده است. تقاضای بنزین در سال گذشته ۰/۴ درصد افزایش یافته است. سمت تقاضای معادله نیز به همان اندازه دلگرم کننده است. بر اساس گزارش StanChart، تقاضای جهانی نفت در حال حاضر از تقاضای نفت قبل از کووید-۱۹ که در آگوست ۲۰۱۹ تعیین شده بود، فراتر رفته است، یعنی به طور متوسط ۱۰۲/۳۳ میلیون بشکه در روز که برای افزایش ۱/۲ میلیون بشکه در روز و افزایش سالانه ۲/۳ میلیون بشکه در روز مناسب است. کارشناسان استدلال برخی از تحلیلگران وال استریت مبنی بر اینکه قیمت های بالای نفت قبلاً باعث تخریب تقاضا شده است را رد کرده اند. تحلیلگران StanChart می گویند که تغییرات در موقعیت در بازارهای آتی نفت علیرغم افزایش قابل توجه نوسانات، اندک بوده است. آخرین داده ها نشان می دهد که علیرغم عدم کاهش قابل توجه در ساختار، قیمت ها حدود ۶ دلار در هر بشکه کمتر از اواخر سپتامبر است. StanChart می گوید که ریسک ژئوپلیتیک خاورمیانه در حال حاضر به میزان قابل توجهی پایین تر از قیمت است و عوامل بنیادی فعلی به تنهایی برای توجیه معکوس شدن کامل کاهش قیمت در این ماه کافی است.

افزایش قیمت نفت سه هفته پس از تشدید تنش ها در خاورمیانه، علیرغم تقویت عوامل بنیادی بازار، نتوانست هیچ گونه شتابی به دست آورد. نفت خام برنت برای تحویل در دسامبر با ۱/۸ درصد کاهش به ۸۸/۴۹ دلار در هر بشکه رسید، در حالی که قرارداد دسامبر WTI با حاشیه مشابهی کاهش یافت و به ۸۳/۸۸ دلار در هر بشکه رسید. برنت اکنون در هفته گذشته ۷/۰ درصد کاهش داشته، در حالی که WTI در بازه زمانی ۴/۸ درصد کاهش یافته است؛ زیرا نگرانی ها در مورد اقتصاد جهانی و تقاضای انرژی بر احساسات تأثیر گذاشته است. قیمت نفت در چند ماه گذشته کاهش یافته است، زیرا کاتالیزورهای منفی اغلب از کاتالیزورهای مثبت بیشتر می شوند و بالعکس. در همین حال، با وجود رکورد تولید نفت شیل آمریکا، عرضه جهانی نفت به کاهش خود ادامه داده است. آخرین داده های هفتگی اداره اطلاعات انرژی (EIA)، با کاهش ۴/۴۹ میلیون بشکه ای به ۴۱۹/۷۵ میلیون بشکه در ذخایر نفت خام، بسیار صعودی بود و به کمتر از میانگین پنج ساله با ۲۰/۹۱ میلیون بشکه رسید. ذخایر نفت خام در مرکز قیمت گذاری WTI در کوشینگ اوکلاهاما، ۰/۷۶ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۲۱/۰۱ میلیون بشکه در ۹ سال اخیر رسید. در همین حال، موجودی بنزین ۲/۳۷ میلیون بشکه کاهش یافت

تحولات سیاست‌های راهبردی و ژئوپلیتیک

برخی تحلیل‌ها نشان می‌دهد که آمریکا به دنبال اعمال تحریم‌های شدیدتر بر صادرات نفت و گاز ایران است

قیمت‌ها را به بالای ۱۰۰ تا ۱۱۰ دلار در هر بشکه می‌رساند. برقراری مجدد تحریم‌های سختگیرانه که پس از انتخاب بایدن کاهش یافته بود، اکنون بیش از هر زمان دیگری امکان‌پذیر به نظر می‌رسد. یکی از دلایل اصلی این هراس‌ها، تصمیم اوپک پلاس برای کاهش چند میلیون بشکه‌ای تولید روزانه است؛ در نتیجه، ظرفیت تولید مازاد جهانی حدود ۵ میلیون بشکه است که عمدتاً در اختیار کشورهایمانند عربستان سعودی، روسیه و امارات است. عقب‌انداختن کاهش تولید اوپک پلاس می‌تواند به نفع واردکنندگان باشد و قیمت نفت را در محدوده مورد نظر تثبیت کند، و این چیزی است که تاثیرگذارترین عضو اوپک، عربستان سعودی آن را ترجیح می‌دهد.

برخی تحلیل‌ها نشان می‌دهند که رویکرد تحریم‌های مجدد می‌تواند بر اجرای کامل تحریم‌های موجود، به‌ویژه تحریم‌هایی که مشتریان اصلی ایران در آسیا را هدف قرار می‌دهند، متمرکز شود. تاکنون، ایالات متحده معافیت‌هایی را برای اکثر صادرات ایران به چین و هند اعطا کرده و برای تهران یک خط حیاتی مالی فراهم نموده است. با اعمال فشار بر هند و چین، واشنگتن می‌تواند به چندین هدف به‌طور همزمان دست یابد: کاهش درآمد ایران، وادار کردن کشورهای آسیایی به پای‌بندی به دستورالعمل‌های ایالات متحده و ترغیب آنها به جستجوی منابع تامین جایگزین، و به‌طور بالقوه افزایش فروش هیدروکربن‌های آمریکا.

در حالی که بازار نفت با اثرات فعلی و بالقوه جنگ غزه دست و پنجه نرم می‌کند، نگرانی مهم جدیدی پدیدار شده است. منابع آمریکایی گزارش می‌دهند که دولت بایدن ممکن است به زودی تحریم‌های شدیدتری را علیه ایران اعمال کند.

در چند ماه گذشته، تعداد فزاینده‌ای از مفسران در واشنگتن از تصمیم دولت بایدن برای آزادسازی ۶ میلیارد دلار دارایی‌های مسدود شده ایران انتقاد کرده‌اند. در حالی که درخواست‌های قبلی برای اقدام پاسخ‌چندانی نداده است، رویدادهایی مانند اقدامات حماس در ۷ اکتبر، درگیری مداوم بین اسرائیل و حماس و این باور مبنی بر اینکه ایران و متحدانش به بی‌ثباتی در خاورمیانه دامن می‌زنند، طرفداران تحریم را دوباره تقویت کرده است.

اعمال تحریم‌های مجدد یا حتی شدیدتر بر بخش‌های هیدروکربنی و صادرات ایران پیامدهای قابل توجهی خواهد داشت. تعادل عرضه و تقاضای فعلی ضعیف است و اوپک و سایر کارشناسان رشد بیشتر تقاضا را پیش‌بینی می‌کنند. اگر همه عوامل دیگر ثابت بمانند، این امر منجر به افزایش قیمت می‌شود و به‌طور بالقوه

تولید نفت خام ونزوئلا با وجود لغو تحریم‌ها، با دشواری عدم قطعیت در سرمایه‌گذاری مواجه است

نظر مالی قابل حفظ نبودند. با این حال، از آنجایی که ونزوئلا به دنبال ترمیم اقتصاد آسیب دیده خود بود و امکان کاهش تحریم‌ها هم وجود داشت، تحت ریاست جمهوری بایدن، شروع به بازسازی صنعت نفت و روابط تجاری خود کرد.

از سال ۲۰۲۱، ونزوئلا با ایران (که تحریم‌های ایالات متحده علیه صنعت نفت آن اعمال شده است) همکاری می‌کند تا متقابلاً به توسعه بخش انرژی خود کمک کند. دو قدرت دست به دست هم داده اند تا با حمایت چین، که با استفاده از مسیرهای جایگزین و کشتی‌ها برای انتقال نفت تحریم شده، از هر دو کشور انرژی خریداری کرده، تحریم‌های صنایع نفت و گاز خود دور بزنند. ونزوئلا نفت خود را با میعانات گازی ایران که برای رقیق کردن نفت خام سنگین ونزوئلا مورد نیاز بود، مبادله نمود. ایران در ماه مه ۲۰۲۲ قراردادی را با ونزوئلا برای بازسازی پالایشگاه ال پالیتو امضا کرد.

در سال ۲۰۲۲، شرکت دولتی پترولئوس د ونزوئلا (PDVSA) و سرمایه‌گذاری‌های مشترک آن حدود ۶۱۶۵۴۰ بشکه در روز نفت خام و محصولات پالایش شده صادر کردند که نسبت به سال ۲۰۲۱، کاهش ۲/۵ درصدی داشته است. علاوه بر این، روسیه به رقیب اصلی صادرات به چین تبدیل شده است و پوتین به دنبال تحریم‌های آمریکا و اروپا بر روی انرژی روسیه، نفت خام با تخفیف بالا را به هر کشوری که آن را خریداری کند، پیشنهاد می‌کند.

با توجه به عدم قطعیتی که شرکت‌ها در سرمایه‌گذاری در ونزوئلا با آن مواجه هستند، کار آسانی در پیش نیست و هیچ تضمینی وجود ندارد که ایالات متحده تحریم‌ها را مجدداً اعمال نکند، زیرا موفقیت سرمایه‌گذاری در بخش نفت این کشور عمدتاً به اقدامات رئیس‌جمهور مادورو متکی است که در گذشته تمایلی به همکاری با ایالات متحده نداشته است. با این حال، این احتمال هم وجود دارد که اگر شرکت‌های بزرگ نفتی بخواهند این ریسک را بپذیرند و عملیات خود را در ونزوئلا از سر بگیرند، نتیجه دهد

رفع تحریم‌ها به دنبال تلاش‌های مشترک با ایران و چین برای دور زدن محدودیت‌ها و حمایت از توسعه بخش انرژی ونزوئلا صورت می‌گیرد. در حالی که کاهش تحریم‌ها درها را برای سرمایه‌گذاری خارجی باز می‌کند، ونزوئلا با مشکلاتی برای احیای صنعت نفت خود به دلیل فروپاشی زیرساخت‌ها و عدم اطمینان سیاسی مواجه است.

دستیابی به اهداف تولید ۱٫۷ میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۲۴، مستلزم سرمایه‌گذاری اساسی و ارتقاء زیرساخت است که خطراتی را برای شرکت‌های نفتی به همراه دارد. ایالات متحده تحریم‌های خود علیه ونزوئلا را پس از توافق انتخاباتی کاهش داده است. این به دنبال ۴ سال تحریم صنعت نفت و گاز این غول نفتی آمریکای جنوبی است که سطح تولید و صادرات آن را کاهش داده است. علیرغم محدودیت‌های سخت در صنعت انرژی این کشور، ونزوئلا به تولید و صادرات نفت خام خود با استفاده از کانال‌های مخفی ادامه داد و موفقیت محدودی کسب کرد. تحریم‌ها، وضعیت بد اقتصاد و سوء مدیریت صنعت نفت منجر به شکست‌های عملیاتی شده است و بسیاری از میادین نفتی ونزوئلا به شدت ضعیف عمل می‌کنند. بنابراین، آیا کاهش تحریم‌ها علیه انرژی ونزوئلا در نهایت می‌تواند صنعت را تغییر دهد؟

فقط چند دهه پیش، ونزوئلا بیش از ۳ میلیون بشکه در روز نفت تولید می‌کرد، اما فساد گسترده و کاهش قیمت نفت، صنعت انرژی این کشور را ویران کرد و تأثیرات منفی شدیدی بر اقتصاد آن داشت. ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا، پس از روی کار آمدن در سال ۲۰۱۹، تحریم‌هایی را علیه نفت و گاز ونزوئلا اعمال کرد. تحریم‌های صنعت نفت ونزوئلا باعث توقف تولید شد که برخی می‌گویند ممکن است هرگز بهبود نیابد. چندین شرکت نفتی از این تولیدکننده بزرگ نفتی آمریکای لاتین خارج شده، بسیاری از عملیات‌ها رها شدند و دیگر از

آیاتنش‌های خاورمیانه باعث خواهد شد عربستان سعودی سیاست نفتی خود را تغییر دهد؟

بشکه در روز است) و آن در صورتی است که، قیمت نفت برای جلب حسن نیت کنگره آمریکا بیش از حد بالا برود. روزنامه وال استریت ژورنال چند روز قبل از شروع درگیری جدید گزارش داد که یک توافق احتمالی می‌تواند سبب به رسمیت شناختن اسرائیل در ازای توافق دفاعی با ایالات متحده توسط عربستان سعودی شود و امیدها برای نزدیکی قریب‌الوقوع عربستان و اسرائیل که می‌توانست از تنگناهای جهانی بکاهد، را توقیف نماید. عربستان سعودی که به تازگی روابط دیپلماتیک خود را با ایران احیا کرده، در درگیری جدید رژیم صهیونیستی با فلسطین، همراه با دیگر کشورهای مسلمان منطقه که اتفاقاً برخی از بزرگترین تولیدکنندگان نفت در خاورمیانه و جهان هستند، قرار گرفته است.

در پی حمله حماس، عربستان سعودی خواستار «توقف فوری تنش بین دو طرف، حفاظت از غیرنظامیان و خویشتنداری» شد. در هرج و مرج ژئوپلیتیک کنونی خاورمیانه، قیمت نفت ممکن است دوباره به ۹۵ دلار و حتی به ۱۰۰ دلار در هر بشکه برسد، اما ایالات متحده برای مهار افزایش قیمت نباید روی عربستان سعودی حساب کند. سعودی‌ها و روس‌ها به ترتیب، به قیمت‌های بالای نفت برای پوشش هزینه‌های کلان پروژه‌های محمد بن سلمان و جنگ اوکراین نیاز دارند.

در ابتدای اکتبر، عربستان سعودی تایید کرد که کاهش تولید داوطلبانه نفت خود را به میزان ۱ میلیون بشکه در روز تا پایان سال حفظ خواهد کرد و در حال مذاکره با ایالات متحده است، اما حمله حماس به اسرائیل در ۷ اکتبر و تلافی متعاقب اسرائیل با هدف قرار دادن غزه، یک بار دیگر چشم انداز ژئوپلیتیکی خاورمیانه - بزرگترین منطقه صادرکننده نفت خام جهان که بزرگترین نقطه انسداد ترانزیت نفت در آن قرار دارد - را تغییر داد.

حمله حماس در ۷ اکتبر درست زمانی رخ داد که چندین کشور خاورمیانه - از جمله تولیدکننده بزرگ نفت، امارات متحده عربی شروع به عادی سازی روابط با اسرائیل کردند. طبق گزارش‌ها، دولت ایالات متحده همچنین در حال کار بر روی عادی سازی روابط عربستان و اسرائیل بود.

عربستان سعودی، بزرگترین صادرکننده نفت خام جهان، ممکن است به افزایش تولید نفت خود در اوایل سال آینده متمایل باشد (در حال حاضر حدود ۹ میلیون

تحولات محیط زیست و فناوری

حجم و ارزش معاملات است. با این حال، آن‌ها در حال از دست دادن این موقعیت هستند؛ زیرا در سال جاری، این بلوک ۷۵ درصد از حجم و ارزش آینده‌ها و معاملات مزایده شده را در بازار کربن جهانی یا حدود ۸ میلیارد مجوز دارد، که در سال ۲۰۱۷ تقریباً ۹۰ درصد بود. بازار کربن بریتانیا نیز در حال عقب ماندگی است.

استفاده گسترده از اعتبارات کربنی به عنوان یک راه برای کنترل تغییرات آب و هوایی که در حال افزایش است، به شدت مورد سوال قرار گرفته است. دانشمندان، فعالان و شهروندان نگران بررسی کرده‌اند که آیا شرکت‌ها اکنون از اعتبارات کربنی به عنوان یک مجوز رایگان برای عدم اقدام در زمینه تغییرات آب و هوا استفاده می‌کنند؟ پروژه‌های اعتبار کربنی که پیاده‌سازی می‌شوند، متنوع بوده و شامل پروژه‌های ذخیره کربن در جنگل، بهبود کارایی انرژی و پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر هستند. جهان برای داشتن یک شانس مبارزه با تغییرات آب و هوایی باید تا سال ۲۰۳۰ میزان انتشار سالانه را به مقدار ۳۲-۲۹ گیگاتن معادل دی‌اکسید کربن (CO₂e) کاهش دهد. این مقدار حدود ۵ برابر تعهدات فعلی شرکت‌ها، سازمان‌ها و دولت‌هاست. اگر می‌خواهیم از تغییرات جهانی ویرانگر جلوگیری کنیم، باید در دهه آینده میزان گازهای گلخانه‌ای خود را ۴۵ درصد کاهش دهیم. حقیقت تلخ این است که درختانی که امروز کاشته می‌شوند، نمی‌توانند سریع رشد کنند تا به این هدف نزدیک شوند و بیشتر پروژه‌های اعتبار کربنی قادر به کاهش رشد انتشارات نمی‌باشند، مگر اینکه نیروگاه‌های زغال سنگ و خودروهایی بنزینی به طور قابل توجهی کاهش یابند.

چالش‌هایی در پایداری و معیارهای ESG مواجه هستند که ناشی از مسائل حاکمیتی، افشای اطلاعات و عدم تعیین اهداف دی‌اکسید کربن است. به گفته شرکت مشاوره انرژی وود مک‌کنزی، این شرکت‌ها به تازگی هشت شرکت ملی نفت را به شاخص‌های تاب‌آوری شرکتی خود اضافه کرده‌اند و آنها را با شرکت‌های نفت بین‌المللی در این زمینه مقایسه کرده است. جریان نقدینگی بالای شرکت‌های ملی نفت در دوران افزایش قیمت نفت در سال گذشته شامل آرامکوی عربستان سعودی، CNOOC چین، سینوپک،

نرخ رشد بازار جهانی کربن با ۵ درصد افزایش نسبت به سال گذشته، به ۸۰۰ میلیارد دلار رسید

گزارش اخیر اقلیم نشان می‌دهد که در میان روندهای نگران‌کننده در سرمایه‌گذاری‌های ESG، نقطه روشنی وجود دارد. با وجود کاهش حجم تجارت به دلیل درگیری مسلحانه در اوکراین، امسال بازار جهانی کربن قرار است بیش از ۸۰۰ میلیارد دلار را پوشش دهد، که نشان دهنده افزایش ۵ درصدی نسبت به سال گذشته است. این رشد می‌تواند به اصلاحاتی که به هدف بهره‌برداری از بازارهای کربن انجام شده، نسبت داده شود که منجر به افزایش نرخ مجوزها شده است. بازارهای کربن به عنوان سیستم‌های معاملاتی عمل می‌کنند که در آن اعتبارات کربنی خرید و فروش می‌شوند و به شرکت‌ها و افراد اجازه می‌دهند با خرید اعتبارات از شرکت‌ها و نهادهایی که انتشار گازهای گلخانه‌ای را کاهش یا حذف می‌کنند، گازهای گلخانه‌ای خود را مبادله کنند. در سال ۲۰۲۱، چین بزرگترین بازار تجارت انتشار گازهای گلخانه‌ای (ETS) جهان را با در نظر گرفتن انتشاراتی که از سوخت فسیلی بوجود می‌آید، راه‌اندازی کرد. تخمین زده شده است که این بازار حدود یک هفتم از کل انتشارات جهانی گازهای گلخانه‌ای را شامل می‌شود. گزارش جدیدی نشان می‌دهد که با وجود چالش‌های زیاد پیش رو، بازار ETS چین به طور عمده به اهداف خود را دست یافته است. اتحادیه اروپا همچنان بزرگترین بازار کربن جهان از لحاظ

شرکت‌های نفتی بزرگ در برابر گذار انرژی تاب‌آوری یکسانی ندارند

بعضی از بزرگترین شرکت‌های ملی نفت (NOCS) جهان به لطف جریان نقدینگی و سودهای بسیار بالا در دو سال گذشته، بهبود قابل توجهی در مقابله با سقوط قیمت نفت در آینده نزدیک داشته‌اند؛ اما بسیاری از این شرکت‌ها با

تحلیل WoodMac نشان می‌دهد که تاب آوری در کوتاه مدت برای اکثر NOC ها ممکن است با بزرگترین IOC ها قابل مقایسه باشد، اما رتبه بندی تاب آوری NOC ها به طور کلی ضعیف تر است. اکثر NOC ها نسبتاً کند عمل کرده اند و تا کنون نتوانسته اند از فرصت های ارائه شده توسط گذار انرژی استفاده کنند. در نهایت، اکثر NOC ها در زمینه حاکمیت و افشای اطلاعات ضعیف هستند و کسب و کارهای کم کربن هنوز در مراحل ابتدایی خود هستند. برخی از NOC ها شروع به سرمایه گذاری در انرژی های کربن کم، از جمله جذب، استفاده، و ذخیره کربن (CCUS) و هیدروژن کرده اند، اما بسیاری معتقدند که باید از منابع عظیم نفت و گاز داخلی خود نهایت استفاده را ببرند در حالی که تقاضا همچنان در حال رشد است. دولت های متکی به درآمدهای صادرات نفت، به پول نفت نیاز دارند و برای دهه های آینده به آن نیاز خواهند داشت.

سرمایه گذاران می خواهند بدانند که آیا عمده فروش برق منطقه ای مستقر در سالت لیک سیتی تصمیم به ادامه این پروژه خواهد داشت یا اینکه آنرا لغو می کند. هنگامی که آنها در ابتدا برای این پروژه هسته ای ثبت نام کردند، NuScale قیمت برق نسبتاً جذابی معادل ۵۵ دلار به ازای هر مگاوات ساعت پیشنهاد کرد. اما برآوردهای هزینه تجدیدنظر شده NuScale به ۸۹ دلار در هر مگاوات ساعت افزایش یافته است، که گران تر از همه جایگزین ها چه با سوخت فسیلی و چه تجدیدپذیر است.

NuScale تنها طرح SMR است که تأییدیه اولیه کمیسیون تنظیم مقررات هسته ای ایالات متحده (NRC) را دریافت کرده است. هیچ طرح SMR دیگری در ایالات متحده به این موفقیت دست نیافته است. نکته مهم این است که مشکلات NuScale در این مرحله مالی به نظر می رسد، نه فنی. پیشنهاد اولیه طراحی راکتور این شرکت که قبلاً توسط NRC تأیید شده بود، برای یک مازول راکتور ۵۰ مگاواتی بود. با این حال، شرکت پس از آزمایش های بیشتر متوجه شد که این واحدها در واقع می توانند ۷۷ مگاوات تولید کنند. این تغییر طراحی باعث می شود تا حدود دو سال به تأییدیه تجدیدنظر شده NRC بازگردد و اولین مازول های راکتور نصب شده اکنون از سال ۲۰۲۶ تا ۲۰۲۹ به تعویق افتاده است.

پتروچینا، پتروبراس برزیل، PTTEP تایلند، پتروناس مالزی و YPF آرژانتین، به آنها انعطاف پذیری مالی می‌دهد تا در صورت رکود قیمت مقاومت کنند. علاوه بر این، بیشتر آنها هزینه تولید کم و رژیم مالیاتی داخلی مطلوبی دارند که در پایین ترین قیمت کالاهای انرژی نیز به حفظ جریان نقدینگی آنها کمک می‌کند. اما تاب آوری بلندمدت ممکن است به دلیل تعهد بیش از حد شرکت های ملی نفت به بخش بالادست داخلی چالش برانگیز باشد. همچنین، پرتغوی نفتی شرکت های ملی نفت اغلب تحت تأثیر کنترل قیمتی تعیین شده توسط دولت های مربوطه قرار می‌گیرد که سود آوری را کاهش می‌دهد. از هشت شرکت ملی نفت مورد بررسی، آرامکوی عربستان سعودی، CNOOC، پتروبراس و پتروچینا در زمینه تاب آوری به شرکت های نفت بین المللی نزدیک هستند. شرکت سهامی CNOOC، پتروبراس و پتروچینا همگی در تاب آوری به اندازه شرکت های بزرگ و مستقل رتبه بالایی دارند.

توسعه راکتورهای کوچک آمریکایی، با چالش کاهش قیمت سهام دست و پنجه نرم می کند

NuScale آمریکا در رقابت برای ساخت یک راکتور مازولار کوچک تجاری و هسته ای (SMR) است. این شرکت دو خریدار برای محصولات خود دارد، اما قیمت سهام آن حدود ۷۵ درصد سقوط کرده و از زمان عرضه اولیه ۱۰ دلاری هر سهم از طریق ادغام با یک شرکت خرید ویژه (SPAC) در می ۲۰۲۲، سهام (تیکر SMR) به ۳٫۸۰ دلار کاهش یافته است. گزارش Iceberg سه موضوع منفی را برجسته کرد که دو مورد از آنها قبلاً به طور عمومی افشا شده بود. ابتدا، NuScale باید مشتریان برق بیشتری را تا فوریه ۲۰۲۴ ثبت کند تا به توسعه پروژه سیستم برق شهری مرتبط یوتا (UAMPS) ادامه دهد. UAMPS برق عمده فروشی را برای حدود ۵۰ تعاونی برق روستایی در بین کوهستان غربی فراهم می کند. تا کنون، NuScale مشترکینی برای حدود ۱۲۰ مگاوات برق دارد که از قبل آماده شده است، اما برای ادامه پروژه به ۲۵۰ مگاوات اضافی نیاز دارد.

اقتصاد نفت

بررسی وضعیت اقتصادی چین و چشم‌انداز تقاضای این کشور در فصل چهارم ۲۰۲۳ و سال ۲۰۲۴

ندا علم‌الهدی

۱- مقدمه

سریع‌تر از حد انتظار اقتصاد و حمایت‌های قوی از سیاست‌ها تنظیم شده است. اقدامات حمایتی اقتصادی دولت شامل کاهش مالیات و کارمزد، توسعه سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی و زیرساخت‌ها و اقدامات حمایتی برای عرضه و تقاضای مسکن است. کمک مالی دولت به توسعه‌دهندگان املاک برای تسهیل تکمیل ساخت و سازهای ناتمام، خروجی مربوط به ساخت و ساز را افزایش می‌دهد و عامل بازدارنده قابل توجهی را از تصمیمات خانوارها برای خرید خانه‌های جدید حذف می‌کند. به دلیل رشد تقاضا، نسبت بالای بدهی به تولید ناخالص داخلی موجود و بهبود سریع اقتصادی، حمایت‌های پولی، مالی و سیاستی ممکن است به تدریج بار رشد اقتصاد چین لغو شود. با وجود بهبود اقتصادی مداوم، تورم قیمت مصرف‌کننده در چین ممکن است تا حدی افزایش یابد. چشم‌انداز اقتصادی چین از چشم‌اندازی که برای ایالات متحده و اروپا انتظار می‌رفت، متفاوت است. عرضه احتمالاً منجر به بهبود چین خواهد شد و سیاست پولی در چین همچنان سازگار خواهد بود.

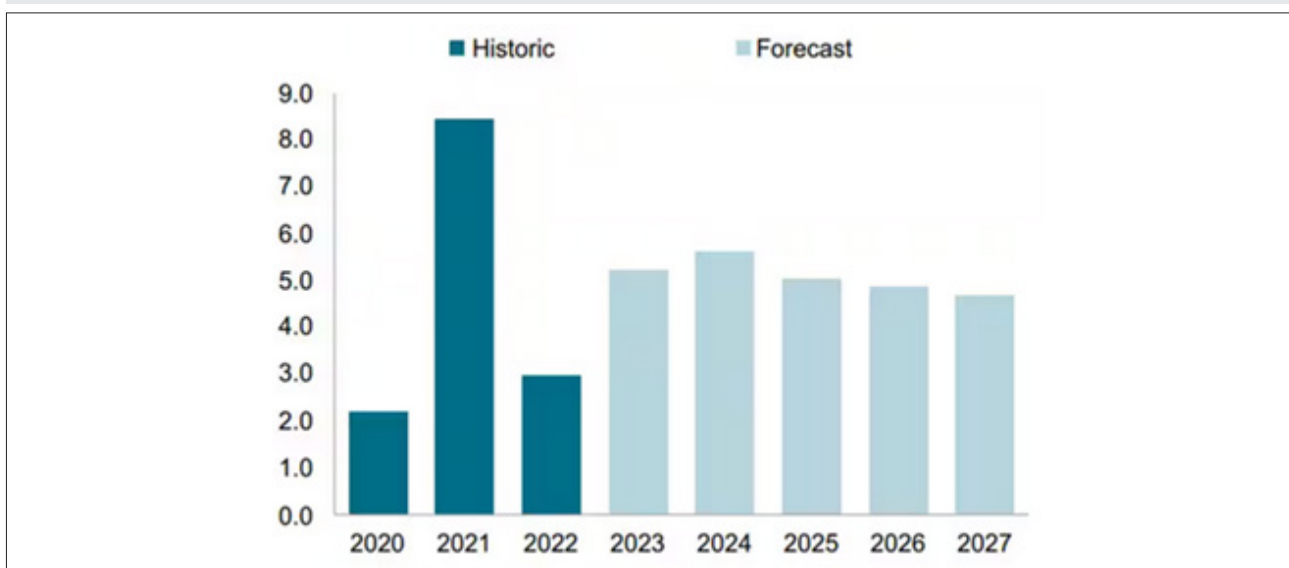
نقش چین در بازارهای جهانی در حال تغییر است. با توجه به وسعت بازار داخلی چین در هر بخش و نقش مهمی که چین در تجارت جهانی ایفا می‌کند، این کشور به یک ابرقدرت اقتصادی در جهان تبدیل شده است. با این حال، تغییر اغلب منجر به اصطکاک می‌شود. به گفته تحلیلگران صنعت، اختلافات تجاری، محدودیت‌های فناوری و تشدید تنش‌ها ممکن است خطرات ژئوپلیتیکی مرتبط با افزایش قدرت و اهمیت اقتصادی چین را افزایش دهد.

پیش‌بینی رشد تولید ناخالص داخلی واقعی برای سال ۲۰۲۳ چین از ۵٫۰ درصد به ۵٫۲ درصد بازنگری شده است که نشان‌دهنده بهبود اقتصادی قوی‌تر از حد انتظار چین پس از همه‌گیری و نشانه‌هایی از حمایت دولت از رشد در ۲۰۲۳ است. پیش‌بینی برای سال ۲۰۲۴ از ۵٫۸ درصد به ۵٫۶ درصد تعدیل شده است.

۲- ارزیابی گزارش: نکات محوری

پیش‌بینی‌های مربوط به داده‌های تولید صنعتی چین، در نتیجه بهبود

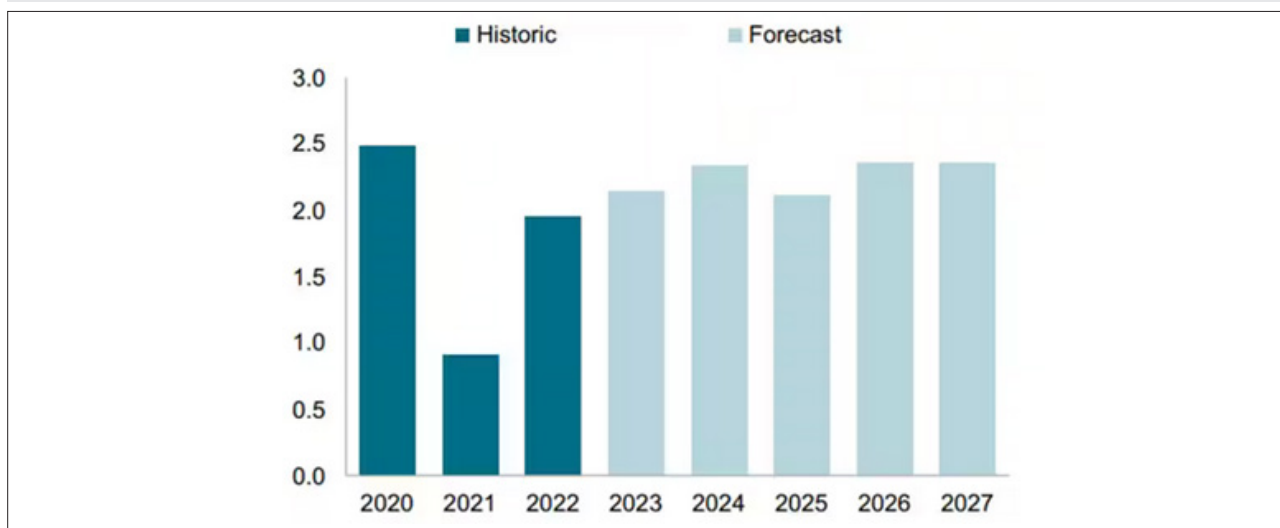
نمودار ۱. تولید ناخالص داخلی (درصد)

Source: China's economic growth and its geopolitical challenges, S&P Global, 2023

میزان تورم نیز در سال آتی با اندکی افزایش روبروست که در سال ۲۰۲۵ تا حدودی کاهش خواهد یافت.

نمودار ۲. تورم قیمت مصرف کننده

Source: China's economic growth and its geopolitical challenges, S&P Global, 2023

اکنون بسیار بالاتر از سطح پیش از همهگیری است. در نتیجه، آژانس بین‌المللی انرژی برآورد خود را برای تقاضای جت و نفت سفید چین ۶۰۰۰۰ بشکه در روز افزایش داد. تمایل فزاینده چین برای محموله‌های زغال سنگ حرارتی به دلیل افزایش تقاضای برق و افزایش قیمت‌های داخلی سوخت آلاینده، باعث شده تا معاملات زیادی توسط این کشور در اندونزی انجام شود. انتظار می‌رود واردات سوخت مولد برق چین با ۱۰۰ میلیون تن افزایش، به رکورد ۳۲۹ میلیون تن در سال جاری و ۴۹ میلیون تن دیگر در سال ۲۰۲۴ برسد. انتظارات انعطاف‌پذیر تقاضای زغال سنگ در چین - بزرگترین مصرف‌کننده و واردکننده سوخت در جهان - از طریق اوج مصرف جهانی زغال سنگ می‌تواند اهداف آب و هوایی که پیش‌بینی شده است، را به تعویق بیندازد، زیرا معدنچیان برای مدت طولانی‌تری زغال سنگ را با قیمت‌های رقابتی عرضه می‌کنند. رشد اقتصادی در چین به دلیل بازار مسکن تحت محاصره قرار گرفته است، اما آب و هوا و رشد فعالیت‌های اقتصادی در سایر بخش‌ها باعث افزایش تقاضا برای برق و زغال سنگ شده است. بارندگی کم و اثر مستقیم بر تولید برق آبی باعث شده است که افزایش تقاضای انرژی بالاخص انرژی برق در چین باعث شود که حکمرانان بیشتر از اینکه نگران شرایط آب‌وهوایی باشند، نگران اقتصاد و آینده آن باشند. لذا میزان مصرف و تقاضای زغال سنگ در این کشور افزایش یافته است.

دومین اقتصاد بزرگ جهان بعد از بهبودی کوتاه پس از کووید، با بدهی‌های هنگفت به دلیل دهه‌ها سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و رکود دارایی، با مشکلاتی مواجه شده است که نه تنها برای خودش، بلکه برای اقتصاد جهانی نیز خطراتی را به همراه دارد. در شرایطی که ۷۰ درصد از ثروت خانوارها در بازار املاک بیمارگره خورده است، همراه با افزایش بیکاری جوانان، تقاضای مصرف ضعیف و بی میلی شرکت‌های خصوصی به سرمایه‌گذاری، سیاست‌گذاران برای احیای رشد با شرایط دشواری روبرو بوده‌اند. در شرایط کنونی چین، مقصر اصلی بخش املاک است. به عقیده بسیاری از کارشناسان، این منبع رشد اکنون از بین رفته است و دیگر باز نخواهد گشت. از سوی دیگر آژانس بین‌المللی انرژی اعلام کرده است که رشد تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۳ با شرایط سختی آغاز شد، اما پیش‌بینی می‌شود که سال را با شرایط بهتری به پایان برساند. افزایش مجدد مصرف سوخت جت و احیای چین در سه ماهه اول تا چهارم ۲۰۲۳، به طور کلی ۳/۲ میلیون بشکه در روز افزایش در پی داشته و همچنین خواهد داشت که بزرگترین افزایش نسبی در سال از سال ۲۰۱۰ بوده و با افزایش مصرف نفت به ۱۰۳/۲ میلیون بشکه در روز در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ حاصل شده است. «آژانس بین‌المللی انرژی اعلام کرد که چشم‌انداز اقتصاد جهانی از شتاب اقتصادی چین با افزایش داده‌های PMI و تقاضای ترافیک هوایی سود برده است. همچنین آژانس اعلام کرد که تحرک چینی عمدتاً پس از «جهش قابل توجه ژانویه» تثبیت شد و افزود که ترافیک هوایی چین با پروازهای داخلی

۳- نقطه نظر کارشناسی مؤسسه

- مقامات پکن در تلاش هستند تا پس از نزدیک به سه سال محدودیت‌های همه‌گیری، از رکود اقتصادی فاصله گرفته و رشد را تضمین کنند. از این رو وقتی چینی‌ها در آذر ماه سال گذشته پس از نزدیک به سه سال، سیاست کووید صفر را خاتمه دادند و درهای اقتصاد خود را باز کردند، بسیاری انتظار داشتند که اقتصاد این کشور بلافاصله به شرایط سابق بازگردد، اما حالا شواهد نشان می‌دهد که نه تنها بهبود چندانی ایجاد نشده، بلکه میزان صادرات و سرمایه‌گذاری خارجی در چین نیز به صورت چشمگیری کاهش یافته است. از سوی دیگر در حالی مقامات چینی رشد اقتصادی برای سال جاری میلادی را ۵.۳ درصد در نظر گرفته‌اند که چالش بزرگ در بخش املاک و مستغلات به همراه کاهش تقاضای مصرف‌کننده، دولت چین را برای افزایش صادرات خارجی تحت فشار قرار داده است. از این رو علاوه بر اینکه اکنون چین با یک عقبگرد اقتصادی ملموس مواجه شده، کاهش میزان تقاضا در داخل چین هم ممکن است رکود جهانی را تشدید کند.
- مدل اقتصادی چین که این کشور را از فقر به شهرت اقتصادی جهانی رساند، اکنون نشانه‌هایی از پریشانی را نشان می‌دهد. مدلی که بر سرمایه‌گذاری‌های کلان در زیرساخت‌ها، کارخانه‌ها و ساخت و ساز متکی بود، دیگر با بدهی‌های بالا، دارایی‌های کم استفاده و کاهش بازده سرمایه‌گذاری، کارآمد نیست. رشد این کشور به دلیل جمعیت نامطلوب، شکاف فزاینده با ایالات متحده و متحدانش و کاهش بازده ناشی از محرک‌های رشد سنتی در حال کاهش است. سرمایه‌گذاری‌های سنگین چین در زیرساخت‌ها منجر به ساخت بیش از حد، با بسیاری از آپارتمان‌های خالی از

سکنه و پروژه‌های زیربنایی کم استفاده شده است. سطح بدهی کشور افزایش یافته و بازده سرمایه‌گذاری کاهش یافته است. نیروی کار چین ورشد بهره‌وری در حال کاهش است. برای مبارزه با این چالش‌ها، چین باید به سمت ارتقای هزینه‌های مصرف‌کننده و صنایع خدماتی حرکت کند، اما این انتقال تا حدی به دلیل نگرانی‌ها در مورد تضعیف اقتدار دولتی کند بوده است. دولت چین تحت رهبری شی جین پینگ همچنان بر مداخله دولت در صنایعی مانند نیمه‌هادی‌ها، وسایل نقلیه الکتریکی و هوش مصنوعی تاکید می‌کند. با این حال، این تلاش‌ها به تنهایی ممکن است برای حفظ رشد اقتصاد و ایجاد مشاغل کافی برای نیروی کار مورد نیاز نباشد.

اقتصاددانان کاهش قابل توجهی در رشد اقتصادی چین پیش‌بینی می‌کنند و رشد تولید ناخالص داخلی را حتی تا ۴ درصد تخمین می‌زنند، یعنی بسیار کمتر از سطوح مشاهده شده در چند دهه گذشته. این کاهش سرعت می‌تواند مانع جاه‌طلبی چین برای تبدیل شدن به بزرگترین اقتصاد جهان شود و همچنین مانع از پیشی گرفتن این کشور از ایالات متحده شود.

منابع:

- World oil demand to hit fresh highs in 2023 as China rebounds: IEA, S&P Global, March 2023
- China 2023 GDP growth forecast cut to 5.0%, 4.5% in 2024, Reuters poll shows, Reuters, September 2023
- China base oils may see higher demand and imports in Q3, declines in Q4, ICIS.

تحولات بازار نفت در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳

کاهش نگرانی نسبت به اختلال در عرضه منطقه خاورمیانه و نااطمینانی نسبت به تقاضای چین

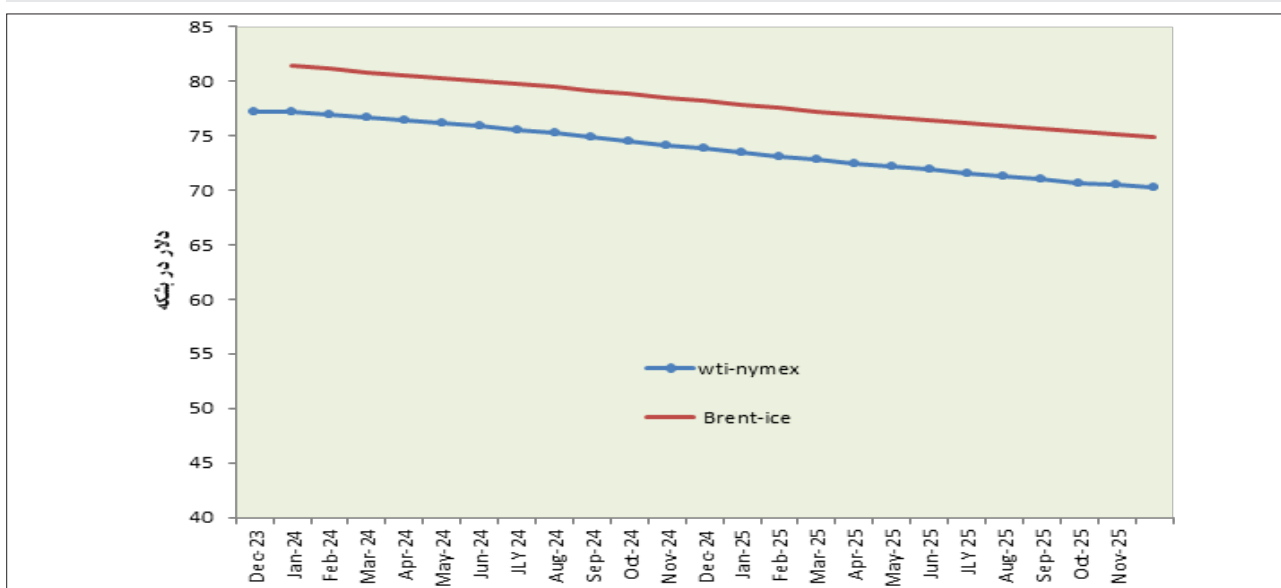
مهدی یوسفی

در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳، برای سومین هفته متوالی قیمت نفت خامهای شاخص روند کاهشی داشت. متوسط هفتگی سبک اوپک با ۴/۵ درصد کاهش نسبت به هفته قبل در سطح ۸۵/۷۱ دلار در بشکه بود و متوسط هفتگی نفت برنت در بورس آیس با ۵/۴ درصد کاهش به ۸۱/۵۵ دلار در بشکه رسید و قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمدیت در بورس نایمکس با ۵ درصد کاهش نسبت به هفته قبل به ۷۷/۲۴ دلار در بشکه رسید.

هفته	سبک اوپک	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	وست تگزاس	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	برنت موعدهار	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)
هفته منتهی به ۶ اکتبر ۲۰۲۳	۹۱,۳۷	-۵,۰	۸۵,۴۷	-۶,۳	۸۷,۲۲	-۸,۱
هفته منتهی به ۱۳ اکتبر ۲۰۲۳	۹۰,۳۵	-۱,۱	۸۵,۴	-۰,۱	۸۷,۷	۰,۶
هفته منتهی به ۲۰ اکتبر ۲۰۲۳	۹۳,۹۴	۴,۰	۸۷,۷۱	۲,۷	۹۱,۱۲	۳,۹
هفته منتهی به ۲۷ اکتبر ۲۰۲۳	۹۱,۹۴	-۲,۱	۸۴,۶۷	-۳,۵	۸۹,۲۹	-۲,۰
هفته منتهی به ۳ نوامبر ۲۰۲۳	۸۹,۷۲	-۲,۴	۸۱,۳۵	-۳,۹	۸۶,۲۵	-۳,۴
هفته منتهی به ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳	۸۵,۷۱	-۴,۵	۷۷,۲۴	-۵,۰	۸۱,۵۵	-۵,۴

در ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳ در بازار فیوچر و در بورس آیس، قیمت قراردادهای نفت برنت در وضعیت بکواردیشن قرار داشت. قرارداد ماه اول برنت ۸۱/۴۳ دلار در بشکه بود که نسبت به قرارداد ماه چهارم، به مقدار ۰/۸۶۴ دلار در بشکه بالاتر بود. قیمت نفت وست تگزاس در بورس نایمکس نیز در وضعیت بکواردیشن قرار داشت. قیمت قرارداد ماه اول وست تگزاس ۷۷/۱۷ دلار در بشکه بود که نسبت به قرارداد ماه چهارم به مقدار ۰/۴۹ دلار در بشکه بالاتر بود.

نمودار ۱. قیمت نفت برنت و وست تگزاس در بورس آیس و نایمکس در ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳

بشکه افزایش یافته است، در حالیکه پیش بینی می شد ۳۰۰/۰ میلیون بشکه کاهش یابد؛

۴. در هفت روز منتهی به ۳۱ اکتبر خالص وضعیت خرید بورس بازان در بخش آتی ها در بازار نایمکس با ۵۹۹۱۲ هزار قرارداد کاهش به ۱۳۶۰۶۴ قرارداد رسید؛

۵. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۲۷ اکتبر ۲۰۲۳ تولید نفت خام آمریکا بدون تغییر نسبت به هفته قبل در سطح ۱۳/۲ میلیون بشکه در روز بوده است. لازم به ذکر است که سطح تولید کنونی ۱/۳ میلیون بشکه در روز نسبت به سال گذشته در همین مقطع زمانی بالاتر است؛

۶. کاهش پایبندی تولیدکنندگان اوپک پلاس به توافق تولید، بر اساس برآورد پلاتس در ماه اکتبر ۲۰۲۳ اگرچه این کشورها ۸۲۷/۰ میلیون بشکه در روز کمتر از سطح تولید توافق شده تولید کرده اند (شامل تعهدات داوطلبانه) اما برخی تولیدکنندگان بزرگ نظیر عربستان سعودی، روسیه، امارات، عراق و کویت بیشتر از سهمیه خود تولید کرده اند؛

در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر ۲۰۲۳ عوامل مختلفی در نوسانات قیمت نفت موثر بود که در ذیل به مهمترین آنها اشاره می شود:

عوامل تاثیرگذار بر قیمت نفت در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر

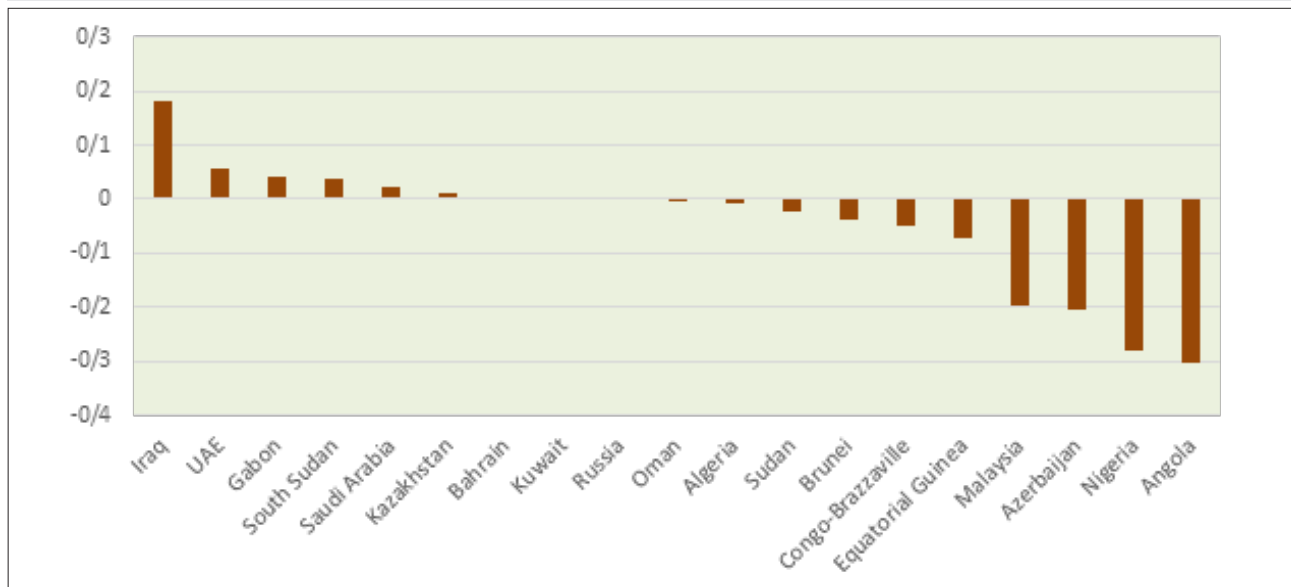
عوامل تضعیف کننده در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر:

۱. کاهش تنش های ژئوپلیتیک در منطقه خاورمیانه بعد از عملیات طوفان اقصی توسط جنبش حماس علیه رژیم اشغالگر قدس به دلیل عدم تمایل کشورهای عربی برای ورود به درگیری و تلاش های جهانی برای آتش بس و کاهش نگرانی نسبت به اختلال در صادرات نفت این منطقه؛

۲. نگرانی نسبت به رکود اقتصادی در اقتصادهای مهم از جمله اتحادیه اروپا و آلمان در سال ۲۰۲۴ و نگرانی نسبت به مسئله که افزایش قیمت نفت باعث افزایش تورم شده و بانک های مرکزی سیاست های خود را در مورد افزایش نرخ بهره تشدید کنند؛

۳. انجمن نفت آمریکا (API) اعلام کرد که در هفته منتهی به ۳ نوامبر ۲۰۲۳ ذخیره سازیهای نفت خام این کشور ۱۱/۹ میلیون

نمودار ۲. حجم تخلفات تولیدکنندگان اوپک پلاس در ماه اکتبر ۲۰۲۳ (میلیون بشکه در روز)

از صادرات ماه آوریل است این در حالیست که آنها ۲ میلیون بشکه سطح تولید خود را کاهش داده اند؛

۹. بانک برای کلیس در پیش بینی خود از قیمت نفت برنت برای سال ۲۰۲۴، ۴ دلار در بشکه تجدید نظر نزولی کرد و آنرا ۹۳ دلار در بشکه اعلام کرد؛

۱۰. در ماه اکتبر PMI بخش خدمات آلمان ۲/۱ واحد کاهش به ۴۸/۲ واحد رسید؛

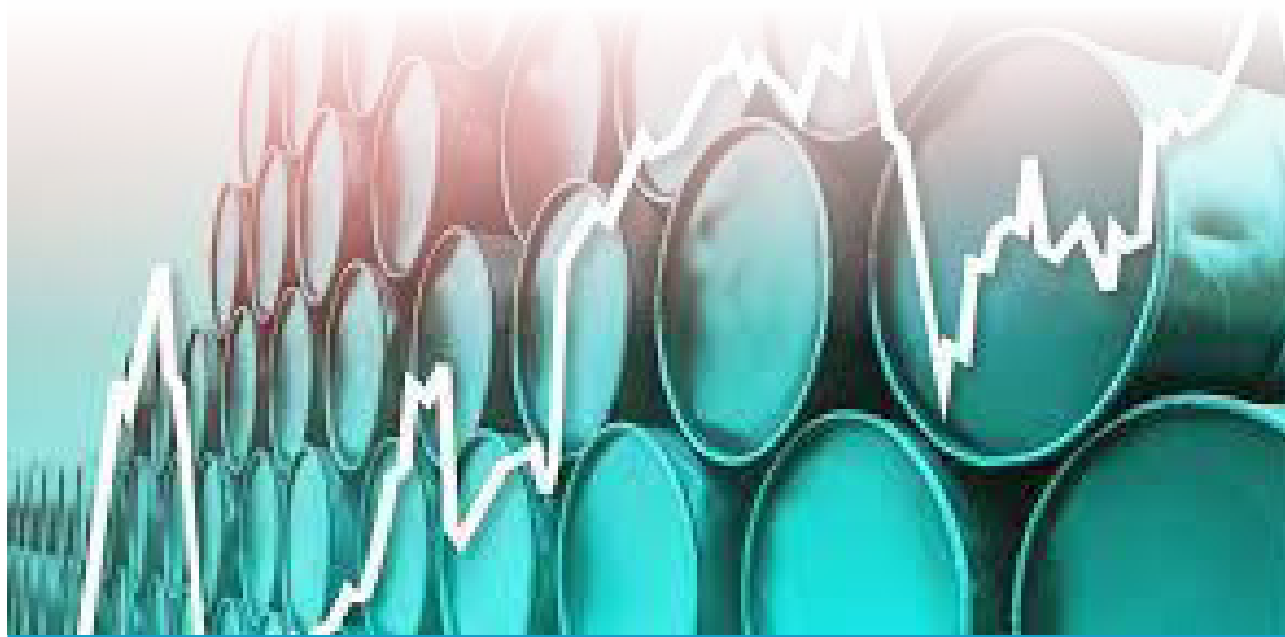
۷. پلاتس اعلام کرد که تولید اوپک پلاس در ماه اکتبر با ۱۸۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۴۲/۷۱ میلیون بشکه در روز رسیده است؛

۸. افزایش صادرات نفت تولیدکنندگان منطقه خلیج فارس بعد از کاهش مصرف تابستانی آنها، بر اساس برآوردهای انجام شده توسط گلدمن ساکس در حال حاضر سطح خالص صادرات شش کشور تولیدکننده اوپک تنها ۶۰۰ هزار بشکه در روز کمتر

عوامل تقویت‌کننده در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر:

۱. اعلام عربستان سعودی و روسیه مبنی بر تمدید کاهش عرضه داوطلبانه خود تا پایان دسامبر ۲۰۲۳؛
۲. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۳ نوامبر ۱۰۶ بود که در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر به ۱۰۵/۴۶ رسید؛
۳. در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۲ دکل کاهش نسبت به هفته قبل در سطح ۴۹۴ دکل رسید؛
۴. سرد شدن هوا در نیمکره شمالی و افزایش تقاضا برای سوخت‌های حرارتی؛
۵. ادامه بحران اوکراین و روسیه؛
۶. در ماه اکتبر رشد واردات چین به ۳ درصد رسید این در حالیست که در ماه گذشته ۶/۲- درصد بود؛
۷. در ماه سپتامبر ۲۰۲۳ کل صادرات آمریکا به ۲۶۱ میلیارد دلار رسید که ۶ میلیارد دلار بیشتر از ماه آگوست ۲۰۲۳ بود؛
۸. در دوازده ماه منتهی به اکتبر ۲۰۲۳ شاخص قیمت مصرف‌کننده در آلمان به ۳/۸ درصد رسید که ۰/۷ درصد کمتر از ماه گذشته بود؛
۹. در هفته منتهی به ۱۰ نوامبر درخواست‌ها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۱۷ هزار درخواست رسید که نسبت به هفته قبل ۳ هزار درخواست کاهش داشت؛
۱۰. در ماه سپتامبر رشد تولید ناخالص داخلی بریتانیا به مقدار ۰/۲ درصد بود که نسبت به ماه گذشته ۰/۱ درصد بیشتر بود؛
۱۱. در ماه سپتامبر رشد تولیدات صنعتی بریتانیا به مقدار صفر درصد بود این در حالیست که در ماه گذشته ۰/۵- درصد بود.

۱۱. بانک مرکزی استرالیا نرخ بهره این کشور را ۲/۵۰ درصد افزایش داد و آنرا ۴/۳۵ درصد اعلام کرد؛
۱۲. در ماه اکتبر رشد صادرات چین به ۶/۴- درصد رسید که ۰/۲ درصد کمتر از ماه گذشته بود؛
۱۳. در ماه اکتبر موازنه تجاری چین با ۲۱/۱۸ میلیارد یوان کاهش به ۵۶/۵۳ میلیارد یوان رسید؛
۱۴. در ماه سپتامبر رشد تولیدات صنعتی آلمان به مقدار ۱/۴- درصد بود این در حالیست که در ماه آگوست ۰/۱- درصد بود؛
۱۵. در ماه سپتامبر موازنه تجاری آمریکا با ۲/۸ میلیارد دلار کاهش به ۶۱/۵- میلیارد دلار رسید؛
۱۶. در دوازده ماه منتهی به اکتبر ۲۰۲۳ شاخص قیمت مصرف‌کننده در چین به ۰/۲- درصد رسید که ۰/۲ درصد کمتر از ماه گذشته بود علاوه بر این شاخص قیمت تولیدکننده نیز با ۰/۱ درصد کاهش به ۲/۶- درصد رسید؛
۱۷. به گزارش رویترز پالایشگاه‌های چین به عنوان بزرگترین خریدار نفت خام عربستان، حجم پیشنهادی خود را برای ماه دسامبر کاهش داده‌اند و در مجموع پیشنهاد حدود ۴۶ میلیون بشکه در مقایسه با حدود ۴۷ میلیون بشکه در ماه نوامبر و حدود ۵۰ میلیون بشکه در ماه اکتبر داده‌اند؛
۱۸. جرمی پاول رئیس فدرال رزرو در همایش صندوق بین‌المللی پول در واشنگتن گفت پیشنهاد کرد که فدرال رزرو ایالات متحده ممکن است کارهای بیشتری برای کاهش تورم انجام دهد و اگر سخت‌تر کردن سیاست‌ها مناسب باشد، در انجام آن تردید نخواهیم کرد؛
۱۹. وزیر انرژی روسیه گفت این کشور در حال بررسی لغو ممنوعیت صادرات برخی از گریدهای بنزین است.

سیاست‌های راهبردی و ژئوپلیتیک

بررسی اثرگذاری کاهش داوطلبانه عربستان بر بازار نفت در ماه‌های ژوئیه و آگوست و چشم انداز آن

مهرزاد زمانی

۱- مقدمه

قیمت‌های نفت وارد شود. با توجه به اینکه بانک‌های مرکزی در حال افزایش نرخ بهره هستند، انتظار بر این بود که در نیمه دوم سال شرایط بهبود یابد اما هنوز علائمی از این هنوز آشکار نشده و این موضوع باعث نگرانی کشورهای تولیدکننده نفت شده است. قیمت نفت برنت از ماه مارس به کمتر از ۸۰ دلار در بشکه کاهش یافته بود و این سطح بودجه عربستان را مورد تهدید قرار می‌دهد. پیش‌بینی‌ها در مورد رشد اقتصادی چین در نیمه اول امسال به وقوع نپیوست و تقاضای نفتی چین رشد مناسبی را نداشته است و همین موضوع باعث شد که روند قیمت نفت کاهش‌یافته شود. همچنین از سوی دیگر انتظار می‌رفت که تولید نفت روسیه نیز با توجه به تحریم‌ها کاهش پیدا کند، ولی در عمل میزان کاهش بسیار کمتر از آن چه بود که مورد انتظار بود.

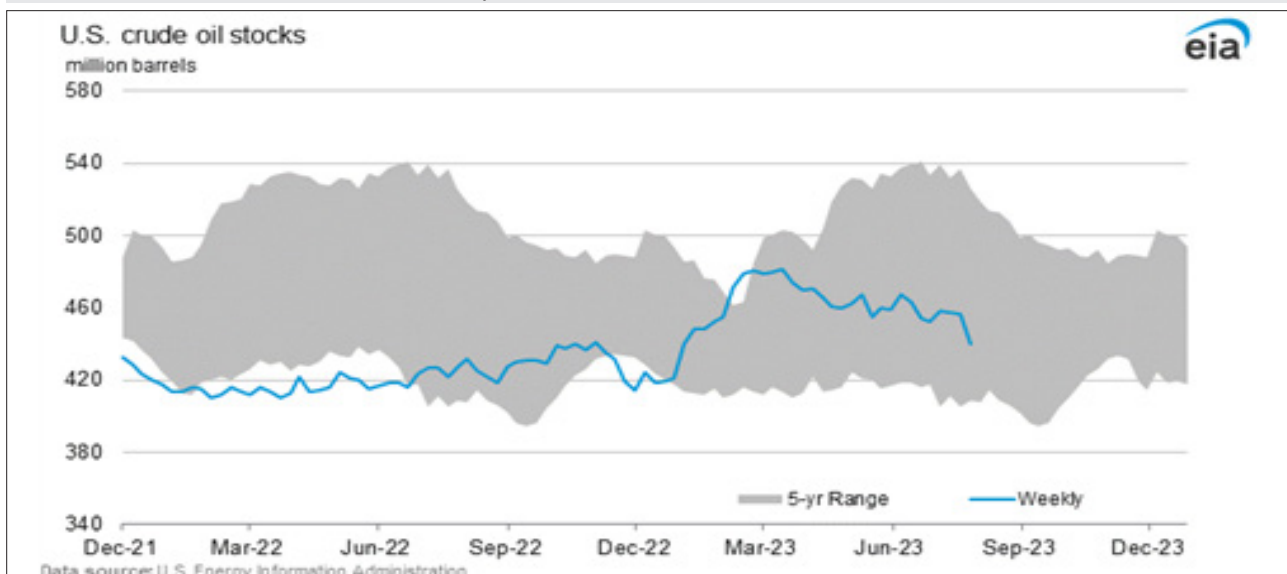
وضعیت تراز بازار نفت را می‌توان از طریق ذخیره‌سازی تجاری آمریکا مشاهده کرد. از اوایل امسال میزان ذخیره‌سازی به طرز چشمگیری افزایش پیدا کرد که نشان‌دهنده مازاد عرضه در بازار بود؛ سپس با کاهش تولید نفت اوپک پلاس میزان ذخیره‌سازی شروع به کاهش کرد و با کاهش داوطلبانه عربستان، ذخیره‌سازی‌ها در هفته گذشته به میزان قابل توجه ۱۷ میلیون بشکه کاهش پیدا کرد.

در اوایل ژوئیه، عربستان سعودی اعلام کرد که کاهش تولید یک میلیون بشکه در روز را که برای اولین بار در ژوئن اعلام کرد، برای یک ماه دیگر تا ماه اوت تمدید خواهد کرد و دوباره برای ماه سپتامبر هم تمدید شد. قابل ذکر است، که روسیه نیز اعلام کرد که در ماه اوت روزانه ۵۰۰ هزار بشکه نفت از بازار خارج خواهد کرد. تحلیلگران معتقدند که عربستان سعودی برای تأمین مالی برنامه توسعه بلندپروازانه خود خواهان قیمت‌های نسبتاً بالا، در محدوده ۹۰ دلار در هر بشکه است. معامله‌گران نگران رکود اقتصادی، به ویژه در چین که می‌تواند تقاضا برای نفت را کاهش دهد و تنش بین ریاض و مسکو هستند که می‌تواند منجر به نبرد برای سهم بازار شود، مانند آنچه که در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۲۰ موجب کاهش قیمت نفت شد.

۲- تحلیل کارشناسی

سال گذشته چشم‌انداز قیمت برای سال ۲۰۲۳ به طور متوسط ۸۰ دلار در بشکه پیش‌بینی شده بود که با توجه به انتظار رشد اقتصادی چین و بهبود تقاضا بود. ولی عملاً رشد تقاضای چین در نیمه اول سال بهبود پیدا نکرد و همین امر موجب شد که فشار کاهش‌یافته بر

شکل ۱. روند ذخیره‌سازی‌های نفت خام آمریکا

شرایط بازار نشان می‌دهد به نحو دیگری است و بازار با مازاد عرضه روبروست و از طرف دیگر رشد تقاضایی که پیش‌بینی شده هنوز اتفاق نیفتاده و همین امر منجر شده است که عربستان داوطلبانه تولید را کاهش دهد تا مازاد عرضه در بازار از بین برود.

تراز عرضه و تقاضای بازار نفت که توسط اوپک منتشر شده، بازار را به گونه‌ای دیگر توصیف و پیش‌بینی کرده است. بر این مبنای بازار در فصل دوم با کمبود عرضه مواجه بوده و در فصل سوم و چهارم میزان تقاضا به طور قابل توجهی افزایش می‌یابد؛ ولی آنچه که

جدول ۱. تراز عرضه و تقاضا در سال ۲۰۲۳

	2022	1Q23	2Q23	3Q23	4Q23	2023	Change 2023/22
(a) World oil demand	99.56	101.61	101.22	101.95	103.21	102.00	2.44
Non-OPEC liquids production	65.73	67.69	67.39	66.51	67.00	67.14	1.41
OPEC NGL and non-conventionals	5.39	5.44	5.47	5.43	5.43	5.44	0.05
(b) Total non-OPEC liquids production and OPEC NGLs	71.13	73.13	72.86	71.94	72.43	72.59	1.46
Difference (a-b)	28.44	28.48	28.36	30.01	30.78	29.42	0.98
OPEC crude oil production	28.85	28.82	28.27				
Balance	0.42	0.35	-0.09				

Note: * 2023 = Forecast. Totals may not add up due to independent rounding.

Source: OPEC.

روند قیمت برنت از ابتدای سال ۲۰۲۳ در حالت نزولی قرار گرفته و در اکثر موارد در کمتر از ۸۰ دلار در بشکه نوسان داشته است و این خود نشان می‌دهد که بازار به افزایش تقاضا خوشبین نبوده است در حالی که اوپک پلاس تولید را کاهش داده است. با توجه به اینکه عربستان بودجه خود را برای امسال بر روی قیمت ۸۰ دلار بسته است، این کشور نیازمند این است که قیمت به بیش از ۸۰ دلار افزایش یابد. کاهش تولید داوطلبانه عربستان زمانی موثر خواهد بود که درصد افزایش در قیمت نفت بیشتر از درصد کاهش در تولید نفت باشد. میانگین قیمت در ماه‌های گذشته در حدود ۷۵ دلار در بشکه بوده است و با کاهش تولید عربستان به عنوان مهم‌ترین عامل رشد قیمت در کنار عوامل دیگر قیمت به حدود ۸۵ دلار رسیده است؛ این به معنی رشد ۱۳ درصدی قیمت نفت می‌باشد که جبران کاهش تولید در کل درآمد را داشته است.

روسیه نیز با کاهش تولید عربستان همکاری می‌کند. آژانس بین‌المللی انرژی اعلام کرد صادرات نفت روسیه در ماه ژوئن نسبت به ماه قبل حدود ۸ درصد کاهش یافته است. درآمد مسکو از این فروش تقریباً ۵۰ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت و به ۱۱/۸ میلیارد دلار رسید. گروه راپیدان انرژی معتقد است که قیمت نفت خام در نیمه دوم سال جاری به دلیل بهبود شدید تقاضا در چین، هند، ایالات متحده و جاهای دیگر، همراه با کاهش شدید عرضه توسط تولیدکنندگان اوپک پلاس، به ویژه عربستان سعودی، افزایش می‌یابد. سایر عوامل ممکن است هر گونه افزایش قابل توجه قیمت‌ها را محدود کنند. از سویی برای اولین بار در سال جاری، آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی خود را برای رشد تقاضای نفت در سال ۲۰۲۳ با ۲۲۰ هزار بشکه در روز کاهش، به ۲/۲ میلیون بشکه در روز رساند که بیشتر به دلیل رشد کندتر از انتظار در چین است.

نمودار ۱. روند قیمت نفت برنت در سال ۲۰۲۳

Source: OPEC

۳- جمع بندی و اظهار نظر کارشناسی

نفت برنت که به طور متوسط در حدود ۷۵ دلار در بشکه نوسان داشت به سطوح ۸۵ دلار برسد. چشم انداز قیمت نفت در شرایط فعلی وابسته به رشد اقتصادی جهان به خصوص چین و آمریکا است؛ چنانچه رشد مورد انتظار در چین اتفاق نیفتد اقدام عربستان در کاهش تولید موقتی بوده و نمی تواند قیمت را در سطوح فعلی حفظ نماید، ولی چنانچه بر اساس پیش بینی ها تقاضای نفت افزایش پیدا کند نیاز به کاهش داوطلبانه نخواهد بود.

با توجه به اینکه در بازار مازاد عرضه وجود دارد و عربستان نتوانست اوپک پلاس را متقاعد به کاهش تولید نماید، به طور داوطلبانه دست به کاهش تولید زد که بودجه خود را تراز کند و توانست قیمت نفت را به بالاتر از ۸۰ دلار برساند؛ قیمتی که برای تراز بودجه ضروری است و از طرف دیگر نقش خود را به عنوان رهبر گروه اوپک پلاس نشان دهد.

کاهش داوطلبانه تولید همزمان با آمارهای بهتر از پیش بینی تولید ناخالص داخلی آمریکا همراه شد. همین امر موجب شد که قیمت

لزوم سرمایه گذاری در فناوری های گذار انرژی برای تحقق اولویت های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی

اعظم محمد باقری، پیمان نیلچی پور

۱- مقدمه

راهبردهای بلندمدت کاهش انتشار گازهای گلخانه ای (LT-LED) و اهداف صفر خالص، در صورت تحقق و اجرای کامل، انتشار دی اکسید کربن را در مقایسه با سال ۲۰۲۲ حدود ۶ درصد تا سال ۲۰۳۰ و ۵۶ درصد تا سال ۲۰۵۰ کاهش خواهند داد. لذا تعهدات آب و هوایی نیازمند راهبردها و برنامه های ملی دقیق بوده و باید با بودجه های کافی مورد حمایت قرار گیرند و از طریق سیاست ها و مقررات حمایتی به اجرا درآیند. در واقع اگرچه سرمایه گذاری جهانی در تمامی فناوری های گذار انرژی، در سال ۲۰۲۲ به رکورد ۱٫۳ تریلیون دلار رسید، سرمایه گذاری های سالانه باید به بیش از چهار برابر افزایش یابد تا مسیر ۱٫۵ درجه سانتی گراد، حفظ شود. به منظور تحقق هدف ۱٫۵ درجه سانتی گراد تا سال ۲۰۵۰ به سرمایه گذاری ۱۵۰ تریلیون دلاری نیاز است (شکل ۱) که به طور متوسط سالانه به بیش از ۵ تریلیون دلار بالغ می شود. در مقایسه با سناریوی انرژی برنامه ریزی شده IRENA که بر اساس آن سرمایه گذاری بالغ بر ۱۰۳ تریلیون دلار لازم است، ۴۷ تریلیون دلار سرمایه گذاری بیش تری تا سال ۲۰۵۰ لازم است تا مسیر ۱٫۵ درجه سانتی گراد ۲ در جهت خود باقی بماند.

آژانس انرژی های تجدید پذیر در چشم انداز ۲۰۲۳ خود اعلام می کند که مجموع سرمایه گذاری های بخش انرژی در سناریوی انرژی برنامه ریزی شده تا سال ۲۰۳۰ بالغ بر ۲۹ تریلیون دلار است؛ در حالی که در سناریوی ۱٫۵ درجه ۲، تا سال ۲۰۳۰ در مجموع به ۱۵ تریلیون دلار سرمایه گذاری بیش تر نیاز است. علاوه بر این، به منظور اولویت بندی محل هزینه سرمایه گذاری ها در گذار انرژی و ایجاد زمینه برای کاهش قابل توجه در سهم سوخت های فسیلی تا سال ۲۰۵۰، لازم است در حجم و نوع سرمایه گذاری ها تحت سناریوی ۱٫۵ درجه سانتی گراد تغییر ایجاد شود.

تردیدی نیست که جهان برای تحقق هدف ۱٫۵ درجه، نیازمند توسعه قابل توجه انرژی های تجدید پذیر و راه حل های بهبود بهره وری است که عوامل اصلی پیشبرد گذار جهانی انرژی هستند. این در شرایطی است که ساختارهای فعلی انرژی برای پشتیبانی از سوخت های فسیلی طراحی شده و لذا باید برای حمایت از سیستم های انرژی تجدید پذیر مورد طراحی مجدد واقع شوند. از این رو تمرکز باید از تأمین و عرضه به سمت تقاضا تغییر یابد و بر رفع موانع ساختاری تأکید شود. بدین منظور، آژانس بین المللی انرژی های تجدید پذیر IRENA^۱ سه اولویت اصلی را برای تحقق هدف ۱٫۵ درجه مطرح می کند: ۱- ایجاد زیرساخت های فیزیکی ۲- فراهم آوردن توانمندسازهای سیاستی و نظارتی ۳- تأمین نیروی کار ماهر که باید به طور هم زمان مورد توجه قرار گیرند. این امر مستلزم سرمایه گذاری قابل توجه و طراحی یک الگوی جدید برای همکاری بین المللی است که در آن همه بازیگران بتوانند در گذار جهانی انرژی مشارکت داشته باشند و نقش حداکثری خود را ایفا کنند.

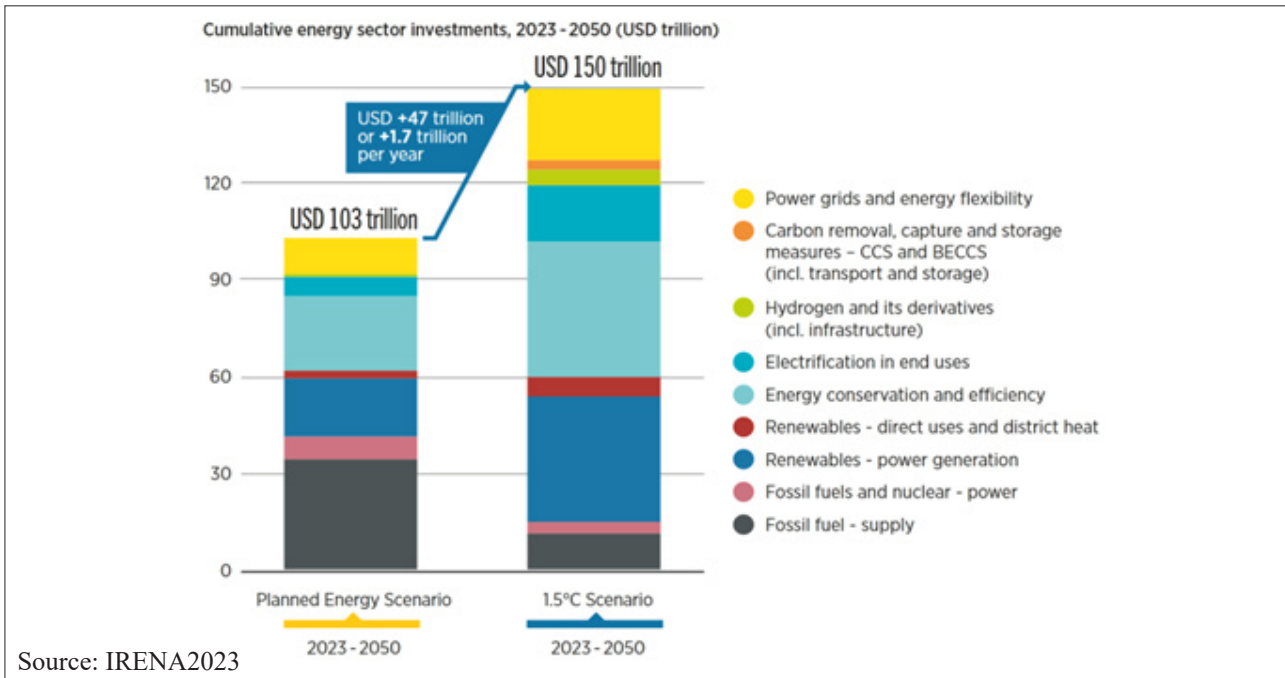
۲- ارزیابی گزارش؛ نکات محوری

هر چند پیامدهای بحران کرونا و تأثیرات جنگ اوکراین، چالش های پیش روی گذار انرژی در جهان را تشدید کرده است اما خطرات نباید از حد کنونی فراتر بروند، چرا که هر گونه افزایش ناچیز در درجه حرارت جهانی، عواقب مهم و گسترده ای را بر سیستم های طبیعی، جوامع انسانی و اقتصاد ایجاد خواهد کرد. بنابراین اصلاح مسیر گذار انرژی مستلزم اقدامات تحول ساز برجسته و فوری است. اهداف تعیین شده در NDC کشورها،

۱. سناریوی برنامه ریزی شده انرژی، مرجع اولیه در این مطالعه است که چشم اندازی از تحولات سیستم انرژی بر اساس برنامه های انرژی دولت ها (با تمرکز بر کشورهای G۲۰) و سایر اهداف برنامه ریزی شده و سیاست های موجود در زمان این تجزیه و تحلیل ارائه می دهد.
۲. سناریوی ۱٫۵ درجه سانتی گراد، مسیر گذار انرژی را با هدف محدود کردن افزایش متوسط دمای هوای جهان به ۱٫۵ درجه سانتی گراد بیشتر نسبت به زمان ماقبل انقلاب صنعتی، توصیف می کند. این سناریو، فناوری های در دسترس را که می توان آن ها را با سرعت لازم برای رسیدن به هدف ۱٫۵ درجه سانتی گراد گسترش داد، اولویت بندی می کند.

شکل ۱. نمودار سرمایه‌گذاری کلی در مسیر فناوری از سال ۲۰۲۳ تا ۲۰۵۰ برای دستیابی به اهداف سناریوی ۱٫۵ درجه

و حمل و نقل)، جریان یابد. شاخص‌های گذار انرژی IRENA نشان می‌دهد که لازم است تسریع قابل توجهی در توسعه بخش‌های انرژی و فناوری‌ها، از برقی سازی بیش‌تر بخش‌های حمل و نقل و گرمایش گرفته، تا استفاده مستقیم از انرژی‌های تجدیدپذیر، بهره‌وری انرژی و افزایش زیرساخت‌ها صورت پذیرد. تأخیرهای اقدامی، چالش‌های جاری را در دستیابی به سطوح کاهش انتشار مشخص شده از سوی IPCC افزایش می‌دهند و موجب می‌شوند نیل به اهداف کاهش انتشار مذکور در مسیر ۱٫۵ درجه سانتی‌گراد، برای سال‌های ۲۰۳۰ و ۲۰۵۰ با موانع بیشتری مواجه شود.^۲ عدم پیشرفت در این مسیر و نیز ناکافی بودن میزان سرمایه‌گذاری‌های موردنیاز برای آینده، هزینه‌های وخیم‌تر شدن اثر تغییرات آب و هوایی را افزایش خواهد داد.

بطور کلی راهبردهای سرمایه‌گذاری عمومی نقش مهمی در تسریع گذار انرژی ایفا می‌کنند. چنین سرمایه‌گذاری‌هایی نه تنها باید حجمشان افزایش یابد، بلکه باید به شکلی راهبردی برای هدایت سرمایه‌گذاری‌های خصوصی تخصیص یابند. این سرمایه‌گذاری‌ها همچنین باید به‌عنوان ابزاری مؤثر برای شکل‌دهی به گذار انرژی جهت به حداکثر رساندن منافع عمومی به خدمت گرفته شوند. برنامه‌های تدارکات عمومی نیز از مهم‌ترین نقش در پیاده‌سازی استانداردهای کار و حفاظت از محیط‌زیست در پروژه‌های انرژی برخوردارند.

موضوع مهم دیگر تمرکز سرمایه‌گذاری در فناوری‌های گذار انرژی تنها در برخی کشورها است. بر اساس گزارش IRENA، سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر در تعداد محدودی از کشورها تمرکز یافته و تنها بر چند فناوری متمرکز است. سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر در سال ۲۰۲۲ به ۰٫۵ تریلیون دلار رسید که این میزان، کمتر از یک‌سوم متوسط سرمایه‌گذاری سالانه موردنیاز در انرژی‌های تجدیدپذیر در سناریوی ۱٫۵ درجه سانتی‌گراد بوده است. علاوه بر این، در سال ۲۰۲۲، کمتر از ۵۰ درصد جمعیت جهان از ۸۵ درصد سرمایه‌گذاری جهانی در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر بهره‌مند شدند و آفریقا تنها یک درصد از ظرفیت اضافی ایجادشده را در سال ۲۰۲۲ به خود اختصاص داد.^۱ سرمایه‌گذاری در راه‌حل‌ها و فناوری‌های انرژی‌های تجدیدپذیر خارج از شبکه در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۰٫۵ میلیارد دلار بود که بسیار کمتر از ۱۵ میلیارد دلار موردنیاز سالانه تا سال ۲۰۳۰ است. در حالی که گزینه‌های فناوری بسیاری وجود دارد، بیشتر سرمایه‌گذاری‌ها در فتوولتاییک‌های خورشیدی و انرژی بادی بوده است و ۹۵ درصد از این سرمایه‌گذاری‌ها به سمت این دو فناوری هدایت شده است. در حالی که حجم بیشتری از منابع مالی باید به سمت سایر فناوری‌های گذار انرژی، از جمله سوخت‌های زیستی، نیروگاه‌های برق‌آبی و انرژی زمین‌گرمایی و همچنین به بخش‌هایی غیر از انرژی که سهم کمتری از انرژی‌های تجدیدپذیر در کل مصرف نهایی انرژی دارند (برای مثال، گرمایش

1. IRENA and CPI, 2023; IRENA, 2023a

2. IPCC, 2022

هدایت سرمایه‌گذاری‌ها به سمت کشورهای و فناوری‌ها به شیوه‌ای عادلانه‌تر، مستلزم مداخله قوی‌تر بخش عمومی است. حدود ۷۵ درصد از سرمایه‌گذاری جهانی در انرژی‌های تجدیدپذیر از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۰، از طریق بخش خصوصی صورت گرفته است؛ اما سرمایه خصوصی به سمت فناوری‌ها و کشورهای متمایلی است که کمترین ریسک‌های واقعی یا متصور را با خود به همراه دارند. در سال ۲۰۲۰، ۸۳ درصد از تعهدات در زمینه فتوولتاییک‌های خورشیدی از محل منابع مالی خصوصی تأمین شد، در حالی که انرژی زمین‌گرمایی و برق‌آبی عمدتاً به منابع مالی عمومی متکی بودند و به ترتیب تنها ۳۲ و ۳ درصد از سرمایه‌گذاری‌ها در این دو فناوری، از طریق سرمایه‌گذاران خصوصی تأمین شد.^۱ نیاز بیشتر به منابع مالی عمومی در نیروگاه‌های برق‌آبی به عوامل مختلفی مربوط است، از جمله: لزوم سرمایه‌گذاری‌های عظیم اولیه، ریسک‌های بالای ساخت‌وساز، نیاز به وام‌های طولانی‌مدت (به دلیل آن‌که انجام این پروژه‌ها ممکن است بیش از یک دهه به طول انجامد)، رویه‌های پیچیده و طولانی اخذ مجوز و ریسک‌های اجتماعی و زیست‌محیطی بالا؛ همه این موارد به طور قابل توجهی موجب کاهش توانایی بخش خصوصی برای تأمین مالی پروژه‌های بزرگ برق‌آبی می‌شوند. در خصوص انرژی زمین‌گرمایی نیز، هزینه‌های بالای اکتشاف و حفاری سطحی جزو موانع اصلی تأمین مالی آن‌ها از سوی بخش خصوصی هستند.

برای تأمین سرمایه‌های خصوصی باید از سیاست‌گذاری و تأمین مالی عمومی استفاده کرد، اما تنوع بیشتر در سرمایه‌گذاری‌ها از نظر جغرافیایی و فناورانه، مستلزم مشارکت‌های عمومی هدفمند و بیش‌تر است. سال‌های بسیاری است که سیاست‌ها بر تحرک سرمایه‌های خصوصی متمرکز هستند. اختصاص بودجه عمومی برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های اساسی انرژی در کشورهای در حال توسعه و همچنین برای تشویق بهره‌برداری از فناوری‌های کمتر بالغ (به‌ویژه در مصارف نهایی مانند گرمایش و حمل‌ونقل یا تولید سوخت مصنوعی) ضرورت دارد. در مناطقی که سرمایه‌گذاران خصوصی به‌ندرت سرمایه‌گذاری می‌کنند نیز ورود سرمایه‌گذاری عمومی لازم است. در غیر این صورت، شکاف سرمایه‌گذاری بین شمال و جنوب جهان همچنان افزایش خواهد یافت. در سال ۲۰۱۵، سرانه سرمایه‌گذاری انرژی‌های تجدیدپذیر در آمریکای شمالی (به‌استثنای مکزیک) و اروپا حدود ۲۲ برابر بیشتر از کشورهای جنوب صحرای آفریقا بود؛ اما تا سال ۲۰۲۱، سرانه

سرمایه‌گذاری در اروپا به ۴۱ برابر و در آمریکای شمالی به ۵۷ برابر جنوب صحرای آفریقا رسید. در حقیقت، سرمایه‌گذاری سرانه کشورهای جنوب صحرای آفریقا در سال ۲۰۲۱ تقریباً به نصف میزان آن در سال ۲۰۱۵، یعنی ۶ دلار برای هر نفر کاهش یافته است.

علاوه بر این، به منظور تحقق گذار انرژی موفق، همکاری بین‌المللی باید مورد طراحی مجدد قرار گیرد و ارتقا یابد. محوریت انرژی در توسعه جهانی و برنامه‌های آب و هوایی انکارناپذیر است؛ لذا همکاری بین‌المللی در حوزه انرژی در سال‌های اخیر به‌طور تصاعدی افزایش یافته است. این همکاری نقش سرنوشت‌سازی در تعیین نتایج گذار انرژی ایفا می‌کند و یک راه‌حالی برای دستیابی به انعطاف، فراگیری و مساوات بیشتر در این گذار است. پویایی بخش‌های انرژی و ایجاد تحولات ژئوپلیتیکی مستلزم بررسی دقیق‌تر روش‌ها، ابزارها و رویکردهای همکاری بین‌المللی برای اطمینان از مرتبط بودن، تأثیرگذاری و چابکی آن‌هاست.

تأمین الزامات توسعه و اقدامات آب و هوایی و حفظ پویایی در عرضه و تقاضای انرژی، مستلزم انسجام و همسویی بازیگران حول اقدامات اولویت‌دار است. برای مثال، سرمایه‌گذاری در سیستم‌های تجارت فرامرزی و جهانی کالاهای انرژی مستلزم همکاری بین‌المللی در مقیاسی بی‌سابقه خواهد بود؛ بنابراین، بازنگری در نقش‌ها و مسئولیت‌های نهادهای ملی و منطقه‌ای، سازمان‌ها و مؤسسات مالی بین‌المللی و بانک‌های توسعه چندجانبه، برای اطمینان از مشارکت حداکثری آن‌ها در گذار انرژی ضرورت دارد.

در سال ۲۰۲۰، مؤسسات مالی توسعه چندجانبه و دوجانبه، کمتر از ۳ درصد از کل سرمایه‌گذاری‌ها را در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر تأمین کردند. در آینده، آن‌ها باید بودجه بیشتری را همراه با شرایط بهتر به سمت پروژه‌های بزرگ گذار انرژی هدایت کنند. علاوه بر این، تاکنون تأمین مالی از مؤسسات مالی توسعه عمدتاً از راه استقراض (با نرخ‌های بهره‌ی بازار) تأمین شده است، در حالی که وام‌های بلاعوض و کم‌بهره تنها ۱ درصد از کل تأمین مالی پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر را تشکیل داده‌اند. این مؤسسات به‌طور منحصر به فردی برای حمایت از پروژه‌های مقیاس بزرگ و فرامرزی تأسیس شده‌اند و می‌توانند تفاوت قابل توجهی در تسریع گذار جهانی انرژی ایجاد کنند. از این رو گذار انرژی مستلزم تلاش‌های جمعی برای هدایت منابع مالی به مناطق محروم جهان است.

1. IRENA & CPI, 2023

۲- اظهار نظر کارشناسی

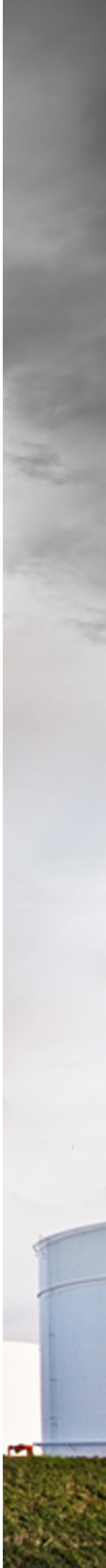
است که سطوح امنیت انرژی و انعطاف‌پذیری اقتصادی و اجتماعی را در سطح ملی تعیین می‌کند و فرصت‌های جدیدی را برای بهبود رفاه در سطح جهانی فراهم می‌سازد. در این میان، سرمایه‌گذاری در فناوری‌هایی که مسیر گذار عادلانه انرژی را هموارتر و در تحقق اهداف کاهش انتشار و ایجاد زیرساخت‌های مناسب واجد اهمیت هستند، نقش بسیار اساسی دارند و با اینکه امروزه ظرفیت قابل توجهی برای پیاده‌سازی بسیاری از گزینه‌های موجود فناوری در اختیار است، اما افزایش بهره‌برداری از این فناوری‌ها و تشویق به بازنگری سیستمی و ساختاری جهت تحقق اهداف آب و هوایی و توسعه، مستلزم افزایش سرمایه‌گذاری در فناوری‌های گذار انرژی و نیز بهبود سیاست‌های فراگیر در تمام بخش‌ها است.

منبع:

گزارش چشم‌انداز گذار جهانی انرژی، آژانس بین‌المللی انرژی تجدیدپذیر، ۲۰۲۳

گذار انرژی برای تحقق اولویت‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی بسیار مهم است. دولت‌ها، مؤسسات مالی و بخش خصوصی باید اهداف، راهبردها و برنامه‌های اقدامی خود را مورد ارزیابی دوباره قرار دهند تا گذار انرژی را مجدداً در مسیر مورد نظر آن قرار دهند. سیاست‌گذاران همچنین باید بین اتخاذ اقدامات واکنشی و استفاده از راهبردهای پیشگیرانه گذار انرژی تعادل برقرار کنند، چراکه این راهبردها مشوق برقراری سیستمی هستند که انعطاف‌پذیری، فراگیری و ایمنی آب و هوایی بیشتری را مهیا می‌سازند. بسیاری از عوامل اصلی بحران‌های کنونی، از عدم محاسبه هزینه‌های زیست‌محیطی و استفاده از سیستم انرژی مبتنی بر سوخت‌های فسیلی ناشی می‌شوند؛ سیستمی که دچار وابستگی بیش‌ازحد به تعداد محدودی از صادرکنندگان سوخت و فاقد بهره‌وری انرژی و دارای هدر رفت فراوان در بخش تولید و مصرف است. گذار انرژی مبتنی بر انرژی‌های تجدیدپذیر بسیاری از این موارد را کاهش می‌دهد یا حذف می‌کند؛ بنابراین، این سرعت تغییرات

موسسه مطالعات بین المللی انرژی